

THEOSOFIA

Jaargang 101 nummer 3, juni 2000
Tweemaandelijks tijdschrift van de Theosofische
Vereniging in Nederland

Redactie:

Ali Ritsema (hoofdredacteur),
Els Rijnaker (secretaris),
Anne Myrthe Iken, Richard van
Dijk, Elisabeth Raven

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154, 1074 VM
Amsterdam

Abonnementen: f 30,- per
jaar (Nederland en België).
Losse nummers: f 5,-.

Zetwerk: Willy Evelein
Druk: AD-Druk bv / Zeist
Omslag ontwerp: Tom Ockerse

© 2000

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotoko-
pie, microfilm, of op andere wijze,
zonder voorafgaande toestemming van
de uitgever.

Inhoud

Presidentiële voordracht Radha Burnier	82
Het mysterie van de mystiek in de literatuur Louis Geertman	86
Een filosofie met vastberaden aanhangers N.C. Ramanujachari	91
Over de Mahatma's	93
Wat is Waarheid? Elsie Hamilton	97
Het Zelf is overal Radha Burnier	102
Chela's en Leken Chela's H.P. Blavatsky	106
Dialogoog	110
Boek & periodiek	115
Verenigingsnieuws	118
Adressen Theosofische Vereniging	120

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting gebracht tenzij
vervat in een officieel document.

Presidentiële voordracht

– Radha Burnier

Laten wij, voordat ik mijn voordracht begin, opstaan om een zegen aan te roepen van de Oudere Broeders der mensheid:

‘Mogen zij die de belichaming vormen van onsterfelijke Liefde met Hun hulp en leiding deze Vereniging, gesticht om een kanaal te vormen voor Hun werk, zegenen. Mogen Zij haar inspireren met Hun wijsheid, sterken met Hun kracht en bekrachtigen met Hun activiteit’.

Deze voordracht is gegeven ter gelegenheid van de 124ste jaarlijkse conventie van de Theosofische Vereniging, Adyar, 26 december 1999

Broeders en zusters, met veel vreugde en warmte heet ik u welkom op deze conventie en op ons geliefde Hoofdkwartier te Adyar. Iedere conventie lijkt bijzonder en wij verheugen ons erop, er deel van uit te maken. Wij keren huiswaarts met inspiratie, energie en een vernieuwd gevoel van broederschap. Mogen wij, door wederom zo'n morele prikkel te ervaren op deze conventie, in staat gesteld worden het werk van de Vereniging oprechter en van ganser harte te doen, en mogen wij de kracht hebben voort te gaan met vaste tred op onze zoektocht naar licht.

Er wordt tegenwoordig veel gezegd over het nieuwe millennium en de nieuwe eeuw, maar de mensheid gaat koppig door op de oude weg. Oorlog, geweld, uitbuiting en haat zijn overal te vinden. Morele overwegingen worden naar de achtergrond geschoven bij het dwaze zoeken naar kennis en bevrediging. Er is weinig zorg over hoe die kennis te gebruiken. Het zoeken naar steeds gevaarlijker wordende middelen van destructie gaat door, en ook naar winstgevender manieren om de natuur te exploiteren. De begeerte naar persoonlijke bevrediging lijkt belangen van de gemeenschap en plichtsgevoel te overstemmen. Meedogenloosheid is een intrinsiek deel geworden van veel beroepen.

Hoe kan het millennium nieuw zijn terwijl het menselijk denken in oude patronen vastzit? Wat zal er nieuw zijn? Verbeterde modellen van apparaten? Gekloonde monsters? Al dat soort dingen zullen het product zijn van een oud verstand, vervuld van vooroordelen en ambities. Het menselijk bewustzijn moet breken met het verleden om een nieuwe dageraad te laten opkomen. Het moet een nieuwe kijk op het leven krijgen, een nieuwe visie. Mevrouw Blavatsky schreef in haar artikel 'What are the Theosophists?', gepubliceerd in het eerste deel van het tijdschrift *The Theosophist*, dat zij uitgaf in Bombay: 'Als een bestudeerder eenmaal de oude en platgetreden weg van routine achter zich laat, en begint aan het solitaire pad van onafhankelijk denken - op weg naar God - is hij een theosoof; een origineel denker, een zoeker naar de eeuwige waarheid met een "eigen inspiratie" om de universele problemen op te lossen'.

Kunst van contemplatie

Tegenwoordig is de mensheid grotendeels de kunst van contemplatie kwijtgeraakt. Toen het leven eenvoudiger was en dichter bij de natuur, waren de mensen betrekkelijk vrij van de rusteloosheid en de druk die zo kenmerkend zijn voor het huidige tijdsgewricht. Niemand deed moeilijk over stilte of kreeg een schuldcomplex aangeprikt omdat hij of zij stille momenten besteedde met kijken, contemplatie en leren over het leven. Zulke bespiegeling werd aangemoedigd in verscheidene oude culturen, maar dat is nu niet het geval. Een aantal jaren geleden, toen ik stil onder een boom zat tijdens een zomerschool in Europa, kwam er iemand naar mij toe en vroeg: 'Wat scheelt eraan? Bent u verdrietig of hebt u problemen? Waarom zit u hier alleen?' De mensen zijn geconditioneerd om te geloven dat eenzaamheid onnatuurlijk is of ongewenst. Van iedereen wordt verwacht dat hij voortdurend bezig is. Zelfs in het Oosten wordt contemplatie langzamerhand beschouwd als een synoniem voor luiheid en worden de mensen onder

druk gezet om zichtbaar actief en bezig te zijn.

Het contemplatieve leven van de Taoïsten gaf hen diepe inzichten. Laat ons eens luisteren naar de wijsheid van Lao Tse:

*'De hemel is eeuwig, de aarde is bestendig.
De reden waarom zij eeuwig en bestendig zijn
is dat zij niet voor zichzelf bestaan.
Daarom kunnen zij lang voortbestaan.
Daarom merkt de Wijze
die achteraan gaat staan
dat hij vooraan staat.
En omdat hij zich geen zorgen maakt over zijn
(eigen) welzijn
merkt hij dat het hem goed gaat.
Komt dat niet omdat hij onzelfzuchtig is?
Juist omdat hij onzelfzuchtig is
kan hij zelfvervulling bereiken.'*

En ook:

*'Iemand van het superieure type lijkt op water,
waarvan de voortreffelijkheid ligt in het goed
doen aan allen zonder onderscheid'.*

Contemplatie is een vorm van *tapas* of soberheid - een zuivering van het bewustzijn, waarbij het gezuiverd wordt van motivatie en van zijn vele doelstellingen. Dan gaat het open voor waarheid, voor de diepten in het leven. De moderne denker Henry David Thoreau vertelt over een ervaring van eenzaamheid:

'Alleen zijn was enigszins onaangenaam. Maar, tijdens een zacht regentje... was ik mij plotseling bewust van zo'n zoete en welwillende vriendschap in de natuur, juist in het tikken van de druppels, en in alles wat ik zag en hoorde rond mijn huis, een oneindige en onverklaarbare vriendelijkheid tegelijk, die mij als een atmosfeer droeg... Ieder dennenaaldje zette uit en zwol op van sympathie en werd mijn vriend. Ik werd zo duidelijk bewust gemaakt van de tegenwoordigheid van iets dat aan mij verwant was, dat ik het gevoel kreeg dat geen enkele plaats mij ooit nog vreemd kon zijn'.

Religieuze tradities bevelen aan dat men zijn hart opent voor de ene goddelijke

Werkelijkheid die overal aanwezig is. In het bovenvermelde artikel verklaart HPB: 'Want om er een (nl. een theosoof) te zijn, hoeft men niet noodzakelijkerwijs het bestaan van enige bijzondere God of godheid te erkennen. Men behoeft slechts de geest van de levende natuur te aanbidden, en zichzelf daarmee te identificeren. Die *Tegenwoordigheid* te vereren, de onzichtbare Oorzaak, die zich toch steeds manifesteert in zijn onophoudelijke resultaten; de onaanraakbare, almachtige en alom aanwezige Proteus: ondeelbaar in zijn Essentie, en zich onttrekkend aan (iedere) vorm, maar toch verschijnend in iedere en elke vorm; die hier is en daar, overal en nergens; ALLES is en NIETS; alomtegenwoordig en toch een; de Essentie die alles vervult, samenbindt, begrenst, die alles omvat; in alles besloten ligt'.

Het Werkelijke

Alleen het rustige, oplettende verstand komt in aanraking met het Werkelijke, niet het rusteloze, afgeleide, drukke denken. Het oppervlakkige lijkt reëel voor de in zichzelf verdiepte, geagiteerde mens, omdat de zintuigen objecten vinden om het verstand af te leiden en te bevredigen, en het zich belangrijk te laten voelen. In beslag genomen door wereldse en zintuiglijke objecten, zijn veel mensen tegenwoordig net als de mensen in de grot van Plato, gehypnotiseerd door schaduwen. In de toekomst kunnen miljoenen mensen zich zo aangetrokken voelen door computer en televisieschermen, dat de hele aarde een reuzenversie van de grot van Plato kan worden!

Het woord 'holisme' is populair geworden, maar degenen die de zogenaamde holistische filosofie navolgen zijn zich vaak maar oppervlakkig bewust van het onderling verbonden zijn van levensvormen. Om echt te zijn, moet de heelheid van het leven ervaren worden, en dit gebeurt door contemplatie, wanneer het verstand in rust is en zich bewust begint te worden van de Aanwezigheid die HPB noemt - de Aanwezigheid die de goddelijke Immanentie is, of God. Binnen onze Vereniging zijn er

bepaalde mensen die bezwaar maken tegen het woord 'God', maar HPB gebruikte het! God is universeel Leven dat alles omvat, alles ondersteunt, en de oorsprong en het doel is van alles.

Innerlijke en uiterlijk

Annie Besant zei dat iedere religie uit twee delen bestaat, een innerlijk en een uiterlijk; dat geldt ook voor de theosofie. Zij komen overeen met de hogere en de lagere kennis (*para* en *apara vidya*) van de Vedanta. De hogere is kennis van God; het is *Brahmavidya*, wijsheid van God of wetenschap van God. Men kan iedere religie belijden of geen enkele en toch waarlijk religieus zijn dank zij deze wijsheid.

De lagere theosofie is een hoeveelheid waarheden over God, de mens en het heelal die de wijzen en de zieners van alle rassen en eeuwen uitgeroepen hebben tot leidraad voor de mensen, voorzover zij er ontvankelijk voor zijn, die hen inspiratie geven voor ethisch leven, en religieuze aspiratie. Deze waarheden kunnen overgedragen worden, tenminste gedeeltelijk, met woorden, terwijl de ervaring van het Eeuwige Leven niet (verbaal) overdraagbaar is. Het is belangrijk dat wij allen beseffen dat woorden en verklaringen leeg, dogmatisch of niet overtuigend klinken wanneer wij ze uit het hoofd opzeggen. Ze hebben alleen de kracht om de harten van mensen te raken wanneer wij ze overdacht en geassimileerd hebben, en onszelf in zekere mate voor de goddelijke Tegenwoordigheid geopend hebben. 'Ik weet (het) en anderen niet' is de houding van orthodox religieuze mensen, terwijl theosofen juist vraagstelling en onderzoek, die tot rechtstreeks waarnemen leiden, aanmoedigen. Conceptuele theosofie kan splijtend werken, net als de dogma's van iedere andere sekte. Laten wij daarom de waarschuwing ter harte nemen dat wanneer de TS een sekte wordt, zij geen toekomst meer heeft.

Zuiverheid en openheid

Het contemplatieve leven vereist zuivering van het lichaam, het brein en het denken.

Een rein leven, een open verstand, een zuiver hart, mededogen jegens alle levende wezens, gevoeligheid voor schoonheid, bezorgdheid voor de noden van anderen, deze dingen zijn allemaal noodzakelijk bij het zoeken naar Wijsheid. Ethiek is de ziel van de theosofie. In de woorden van Annie Besant: 'leden van de Theosofische Vereniging bestuderen de waarheden en Theosofen trachten ze te leven'.

De nieuwe dageraad zal beginnen onze wereld te verlichten als de eigenschap intu-

itie, inzicht, boeddhi of welke naam wij ook maar gebruiken, in ons wakker wordt en ons leven gaat bepalen. Deze eigenschap ziet het Ene in het vele, het Geheel dat groter is dan de delen, de goddelijke Muziek in alle geluiden, en de betekenis van de kosmische processen. Als wij niet naar deze bewustwording toewerken, wie doet het dan wel?

Uit: *The Theosophist*, januari 2000
Vertaling: A.M.I.

Weet dat het Zelf alomtegenwoordig en
zonder enige onderbreking is.
Ik ben de mediterende en tegelijk
het hoogste meditatie-object.
Waarom probeert u het onverdeelbare te verdelen?

Uit: *Avadhuta Gita*

Het mysterie van de mystiek in de literatuur

– Louis Geertman

Mijn inleiding deze morgen zal gaan over *Le petit prince* van Antoine de Saint-Exupéry, in een poging te laten zien dat het mysterie van de mystiek, het thema van deze zomerschool 1999, ook voor de massa begrijpelijk kan worden gemaakt.

Louis Geertman is vice voorzitter van de Theosofische Vereniging in Nederland.

Mystiek als verlangen naar éénwording is de essentie van religie in de oorspronkelijke betekenis van het woord. Daarom komt men het in alle godsdiensten tegen, maar in het christendom heeft het in het bijzonder een zeer grote rol gespeeld.

In de 20e eeuw ontstond een oplevende belangstelling voor de mystiek, zowel die van het Westen als die uit het Oosten. Deels is dit mystieke reveil te verklaren uit de onvrede die men heeft met de moderne westerse prestatie-maatschappij en met de traditionele geloofsbeleving.

Maar er zouden gemakkelijk nog vele andere factoren te noemen zijn voor de groeiende belangstelling voor de mystiek.

De diepste drijfveer van de mystieke ervaring is de liefde. Voor iedereen staat de weg naar mystieke ervaring open, maar zij is niet eenvoudig. Onthechting, offerbereidheid en zuivering zijn nodig, alsmede een vurig verlangen naar God als de bron van universele liefde. De mens kan zo opstijgen naar god, maar God is het eerst tot de mensen gekomen in Christus; daarom roept hij de mensen op zich naar Christus te vormen.

In het Christendom is naastenliefde het sleutelwoord waar alles om draait. Bij het

uitdragen van de betekenis van dit woord naar de mensheid toe spelen muziek, kunst en literatuur een grote rol. Zij zijn a.h.w. de bakens op die reeds genoemde moeilijke weg naar de mystieke ervaring.

Vandaag wil ik zo'n baken in de literatuur met u bespreken. Ik wil het met u hebben over het boekje *Le petit prince* van de Franse schrijver Antoine de Saint-Exupéry. Deze auteur werd geboren in Lyon in 1900. Tijdens zijn militaire opleiding werd hij piloot, waarna hij talloze nachtelijke vluchten maakte naar Afrika en later zelfs naar Zuid-Amerika. Hierbij moeten we bedenken dat het vliegen nog pure pioniersarbeid was. Over zijn ervaringen als vliegenier schreef hij in boeken als *Vol de nuit*, *Terre des hommes* en *Pilote de guerre*, waarmee hij wereldfaam verwierf. Een jaar voor zijn dood in 1944 schreef hij het sprookje *Le petit prince*.

In de lange en eenzame uren in de lucht, vliegend boven de aarde, zocht De Saint-Exupéry een antwoord op de vraag wat het ware mens-zijn inhoudt. In het licht van de dimensies van het oneindige hield voor hem datgene stand waartoe de mens in liefde en vriendschap, in broederschap in staat is. In die hoedanigheid ontdekt hij de 'bronnen in de woestijn' en de sterren die de richting wijzen voor de toekomst van de mens, wiens bestaan, zoals hij het omschrijft, een 'langzaam geboren worden' is.

Geestelijke betekenis

De nabijheid van de sterren en planeten leert de nachtvlieger begrip te hebben voor de aarde en al wat ze aan kostelijkheden - voor geen geld te koop - te bieden heeft. Maar ook dat begrip zou zich verliezen in zinloze bespiegelingen, als er niet de oriëntering was aan het absolute, dat alleen een fonkeling is, geen weten - behalve voor zover het weet hoe de mens uit zijn verwarring los te halen. 'Als ik de oorlog overleef, zal er maar één probleem zijn voor mij', schrijft hij ergens: 'Wat kan, wat moet men de mensen zeggen...? Hoe is hen nog iets van een geestelijke betekenis mee te geven?' Maar Antoine de

Saint-Exupéry overleefde de oorlog niet; op 31 juli 1944 keerde hij niet terug van een verkenningvlucht. Er is geen spoor meer van hem gevonden.

Wat de mystiek van het ware mens-zijn is heeft De Saint-Exupéry gepeild op meerdere routes; onafgebroken heeft hij het omcirkeld in zijn fabel *Citadelle*. Zijn doel heeft hij gevonden in het kind. Het kind dat in *Le petit prince* milde spot drijft met de volwassenen, staat niet voor een leeftijdsgroep; het is het ongekonsteld vermogen het onzichtbare in het zichtbare waar te nemen zoals het zich voordoet en de hele santenkraam van berekening, zich indekken, dikdoenerij opzij te schuiven, zodra het liefelijke oplicht.

Het kind in de mens

Het kind in de mens wakker roepen, dat is paradoxaal genoeg te verenigen met De Saint-Exupéry's voornaamste gedachte dat de mens in wording is. Christus liet zich al in gelijke trant uit, toen hij zei: 'Wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt als een kind, zal het voorzeker niet binnengaan' (zoals we in het Nieuwe Testament lezen bij Mattheüs, Marcus en Lucas). Want de zogenaamde volgroeide mens, de serieuze, de cynicus, de tot winstbejag ineengeschrompelde, dat is niet een mens. "Ce n'est pas un homme, c'est un champignon!", zegt het kleine prinsje hevig verontwaardigd.

De mens hervindt zichzelf, als hij vanuit de sterrenhemel kijkt op zijn aardse huis.

Maar er blijft een merkwaardige spanning hangen. De mens, de bewoner van de aarde, die hem met liefhebbende zwaartekracht aan de borst drukt, hervindt zichzelf in het kind van de andere planeet; in die zin is dit verhaal van *Le petit prince* een soort van 'navolging van Christus'. En de mens hervindt zichzelf, als hij vanuit de sterrenhemel kijkt op zijn aardse huis. Dat de het verstand schatplichtige taal zich in tegenspraken beweegt, heeft De

Saint-Exupéry indringend ervaren. De uitspraak van de vos: 'le langage est source de malentendus' (de taal is een bron van misverstanden) moet niet licht opgevat worden.

Maar De Saint-Exupéry zag de oplossing niet in het gladstrijken of vermijden van tegenspraken, doch in het bewust maken en uitschreeuwen ervan. Hij heeft almaar de spanning laten voortduren tussen theorie en praktijk, en tussen droom en theorie, tussen het maar liever zwijgen en het desondanks noodzakelijke spreken - 'Wat moet men de mensen zeggen?'

Le petit prince is hiervan een sprekend voorbeeld. Het is een sprookje, d.w.z. literair gezien wil het zich scharen in de reeks van fabel, mythe en andere oer-overleveringen die er waren nog voordat de taal ze in schrift kon vastleggen, en waarin de oer-wijsheden verkondigd worden waaruit de mens te allen tijde kan putten. Dat geeft dus ook het belang aan dat de schrijver hechtte aan het overbrengen van zijn literaire boodschap.

Koning in aanleg

De titel *Le petit prince* is ook zeer bewust gekozen. De prins is een koning in aanleg, in wording, in leertijd, zou je kunnen zeggen. Hij is klein, want dat verwijst naar kind zijn, onschuld, openstaan voor indrukken, leergierigheid en nog niet vastgeroest zijn in het materiële bestaan, gevoeligheid en talent. Hij moet nog wel veel leren, is de boodschap. Kortom het beeld van de mensen in evolutie als goden in wording of, zoals iemand het ooit aanduidde 'goden in ballingschap'.

In dit sprookje komen heel veel elementen voor die een symbool zijn of een metafoor, zoals we dat steeds in sprookjes aantreffen, die een boodschap willen overbrengen welke de gebondenheid aan een taal overstijgt en verwijst naar een universele waarheid. De Saint-Exupéry heeft het opgedragen aan zijn beste vriend 'toen hij nog kind was;' het zal inmiddels duidelijk zijn wat daarmee bedoeld is.

Al meteen in het eerste hoofdstuk worden we geconfronteerd met de essentiële boodschap dat je door de buitenkant moet heen kijken om tot het wezen van iets door te dringen. De schrijver doet dat door te vertellen hoe hij als kind een tekening liet zien aan volwassenen, die dan onveranderlijk alleen de buitenkant ervan zagen en interpreteerden. Zij zagen een hoed, waar in werkelijkheid een boa werd getoond die bezig was een olifant te verteren.

Donkere nacht van de ziel

In het volgende hoofdstuk zien we de schrijver-piloot, nog altijd onbegrepen en dus eenzaam, met pech staan in de Sahara. Ook dit is natuurlijk niet zomaar een beeld. Je zou het kunnen vergelijken met wat Johannes van het Kruis benoemde als 'de donkere nacht van de ziel'. Je bent vastgelopen in je bestaan, je wordt beproefd. Ook in de Bijbel wordt de woestijn geschilderd als een plek van beproeving. En dan volgt de ontmoeting van de piloot en het prinsje, die hem vraagt een schaap voor hem te tekenen en die onmiddellijk de tekening van de boa met olifant herkent.

In hoofdstuk drie vertelt de piloot de kleine prins dat hij uit de hemel is komen vallen, waarop het prinsje schaterlachend zegt: 'Alors, toi aussi tu viens du ciel!' Daarmee wordt de mens is zijn natuurlijke kosmische omgeving geplaatst. De schrijver vindt het duidelijk belangrijk dat we de zaken in het juiste perspectief zien, en dat hij een heel serieuze bedoeling heeft met alles wat hij schrijft wordt in het daarop volgende hoofdstuk nog eens expliciet gemaakt, want hij zegt er: 'Je n'aime pas qu'on lise mon livre à la légère' (ik houd er niet van dat men mijn boek lichtvaardig leest).

De lezer moet dus, zoals dat steeds van een aandachtige lezer verwacht wordt, proberen tot de essentie van het verhaal door te dringen. De 16e eeuwse auteur François Rabelais drukte het al treffend uit, toen hij schreef: 'il faut rompre l'os et sucer la substantifique moëlle, (je moet het

bot openbreken en het voedzame merg, de essentie ervan, in je opzuigen).

Op alle planeten, zegt onze schrijver, groeien goede en kwade gewassen en dus zijn er ook goede en kwade zaden die sluimeren in de aarde, totdat ze tot leven worden gewekt. En oh wee als je ze niet bijtijds ontdekt! Hier maakt de schrijver een actuele toespeling op het nazisme en Hitler-Duitsland, maar hij verwijst ook naar de vrije keuzemogelijkheid van de mens en vermaant de mens in het algemeen ook om bewust te leven, 'c'est une question de discipline'.

Een opvallende eigenschap van het kleine prinsje is zijn onderzoekende open geest.

Een opvallende karaktereigenschap van het kleine prinsje is zijn onderzoekende open geest. Hij rust niet voordat hij tot de kern van een vraagstuk is doorgedrongen en duidelijk onderscheid ziet tussen wat werkelijk belangrijk is en wat niet.

En zo komen we dan te spreken over die ene bloem op de planeet waar het prinsje woont, die voor hem echt de moeite waard is: de roos. Onmiddellijk zien we hier weer het symbool. Alles aan een roos staat immers als metafoor voor het leven: de kleur, de geur, de vorm, de steel, de doornen. Maar onze jonge held is nog niet in staat haar op haar juiste waarde te schatten, omdat hij teveel naar de uiterlijke situatie kijkt en hij moet nog op zijn pelgrimstocht door de kosmos gaan om inzichten te verwerven en haar ware betekenis te doorgronden.

Op zijn tocht door de kosmos bezoekt het prinsje allerlei planeten en het beeld dat hij daarbij krijgt van de 'volwassen' mensen is niet al te positief. 'Les grandes personnes sont décidément très très bizarres, tout à fait extraordinaires' concludeert hij steeds weer. Alleen bij de lantaarn-opsteker voelt hij iets van een herkenning, omdat deze zich niet alleen maar met zichzelf bezig houdt. 'Celui-là est le seul dont j'eusse pu faire mon ami'

zegt hij. Dat is de enige met wie ik bevriend had kunnen worden.

Cyclische voortgang van leven

De zevende planeet die het prinsje bezoekt is de planeet aarde. En de eerste ontmoeting die hij er heeft is met een slang. Ook nu weer denken we onmiddellijk: oh, een slang. Wat een rijk symbool! Symbool van de cyclische voortgang van het leven, van macht over leven en dood, van wijsheid, van inwijding. Deze slang zal het prinsje dus uiteindelijk ook helpen terug te gaan naar zijn oorsprong.

Op zoek naar de mensen komt le petit prince langs een veld met allemaal bloeiende rozen, waardoor hij denkt dat zijn eigen roos niet meer uniek is. Hij moet er gewoon van huilen en dan verschijnt de vos. Aha, denken jullie nu meteen, oppassen met die gast! Want de vos staat symbool voor sluwheid, gezond boerenverstand, slimheid. Ja, maar deze vos is toch wel bijzonder, want hij gebruikt een ander deel van zijn denken. n.l. dát deel wat gericht is op wijsheid en achter de verscheidenheid de éénheid waarneemt.

De vos leert het ventje de ware betekenis van 'tam maken', n.l. banden smeden: vriendschap sluiten, waardoor het leven een unieke dimensie krijgt. Hij doet dat met prachtige ontroerende beelden, zodat het prinsje ineens ook begrijpt waarom zijn roos voor hem toch uniek is.

De vos en de jonge prins sluiten vriendschap en wanneer ze afscheid van elkaar nemen, vertrouwt de vos hem een geheim toe: '*On ne voit bien qu'avec le coeur. L'essentiel est invisible pour les yeux!*' (Alleen met je hart kun je zuiver zien. Het wezenlijke is onzichtbaar voor onze ogen.) Je draagt verantwoordelijkheid voor wat je temt, zodat je niet langer doelloos en eenzaam over de wereld rondzwalkt.

De piloot en de prins gaan op zoek naar water in de woestijn. Je voelt dat daarmee het verhaal naar zijn einde gaat. Want het water is natuurlijk hier ook met een duidelijke bedoeling in het verhaal opgenomen. Het staat voor de essentie waaraan we ons

moeten laven en die we vinden, wanneer we de ware betekenis van ons bestaan hebben doorgrond en wanneer we werkelijk weten wat we zoeken, in plaats van in kringetjes rond te draaien. Het water maakt de woestijn vruchtbaar. De scène van de put met het water dat zij eruit omhoog halen is een lyrische hymne op de schoonheid van het bestaan in eenheid en harmonie met het Al. In het water van de put weerspiegelt zich de zon, onze geestelijke bron.

Oud stuk schors

Dan komt het afscheid. De vliegtuigmachine is gerepareerd, de prins heeft zijn aardse lessen geleerd en de slang helpt hem te vertrekken. Het prinsje zegt tegen de piloot dat hij niet om hem moet treuren, want 'j'aurai l'air d'être mort et ce ne sera pas vrai...' Je ne peux pas emporter ce corps-là. C'est trop lourd. Mais ce sera comme une vieille écorce abandonnée. Ce n'est pas triste les vieilles écorces.' (Misschien lijkt ik wel dood, maar dat is niet echt. Ik kan dat lichaam toch niet meenemen. Het is te zwaar. Maar het zal er net uitzien als een oud stuk schors wat

achter is gebleven. Oude stukken schors zijn toch niet droevig.)

Maar natuurlijk valt het afscheid zwaar en worden er tranen geplengd.

Tevens is hiermee de mystiek van het leven geschetst, het mysterie van geest, ziel en lichaam, van groei in bewustzijn, van de eeuwige cyclische pelgrimstocht, van groei in liefde alles omvattend in één zijn.

Antoine de Saint-Exupéry heeft de mensheid met zijn *Le petit prince* een groot geschenk gegeven en het is dan ook niet verwonderlijk dat het zo'n wijde verspreiding heeft gevonden over de gehele wereld. Het leert ons over het mysterie van het leven in een taal die voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk is. Want, zegt De Saint-Exupéry in zijn boek *Terre des hommes*:

Het onzichtbare dat de mens zoekt en vindt is een feit dat niet toevallig, niet meetbaar is. Het is iets dat in wording is. Pas de zoektocht roept het te voorschijn, laat het ontspringen als het water dat ontsprongen was uit de wandelmars onder de sterrenhemel.

Als dat geen mystiek is...

Leid mij uit het onwerkelijke
naar het Werkelijke.

Leid mij uit de duisternis
naar het Licht.

Leid mij uit de dood
naar de Onsterfelijkheid.

Uit: Aan de voeten van de Meester

Een filosofie met vastberaden aanhangers

– N.C. Ramanujachari

Over het algemeen willen mensen in vrede en harmonie leven. Toch, aangezien velen niet echt weten waar zulke kwaliteiten te vinden zijn, wenden zij zich tot een filosofie die redelijk goede antwoorden voorstelt op de twijfels die zich in hun hoofd schuilhouden. Zowel intellectuelen als het grote publiek worden aangetrokken tot de Theosofische Vereniging en haar filosofie, die zich baseert op de Eenheid van alle Leven en Universele Broederschap.

Dr. N.C. Ramanujachari is schrijver in de Telugutaal en een nationale spreker van de Indiase afdeling.

Terwijl de wereld geplaagd wordt door partijruzies, en versplinterd is in kaste, geloof, taal en religie, stelt de Theosofische Vereniging zich ten doel een nieuw soort mensheid te creëren, wiens verstand het hele universum omvat. Toen de Vereniging werd opgericht in 1875, was de enige naar voren gebrachte doelstelling ‘om kennis van de wetten die het universum bestieren te verzamelen en te verspreiden. Daar dit misschien beschouwd werd als te abstract en te obscuur, werden de doelstellingen helderder geformuleerd en werden er plannen gemaakt in 1879 die er als volgt uitzagen:

A. Om in de mens zijn spirituele intuïties levend te houden.

B. Om bekrompenheid in iedere vorm tegen te gaan en te bestrijden, zij het als een intolerant religieus sektarisme of geloof in wonderen of in iets bovennatuurlijks.

C. Om een gevoel van broederschap onder de naties te bevorderen, en te helpen bij de internationale uitwisseling van nuttige kunsten en producten, door advies, informatie en coöperatie met alle eerbare individuen en verenigingen; mits echter de Vereniging geen voordeel of percentage trekt voor zijn gezamenlijke diensten...

D. Tenslotte, en voornamelijk, om individuele leden aan te moedigen en te helpen bij zelfverbetering, t.w. intellectueel, moreel en spiritueel...

In 1896 werden de doelstellingen aangenomen. Ofschoon er drie van gemaakt werden met het oog op helderheid en ondubbelzinnig begrip, zijn zij niet exclusief. Ze zouden beschouwd moeten

worden als het hele doel waarvoor de Vereniging bestaat. De doelstellingen zijn onderling afhankelijk en erop gericht een nieuw verstand te ontplooiën dat feilloos beseft dat 'Er geen Wet (religie) is, hoger dan Waarheid' - een waarheid die voor altijd alle manifestatie aaneen bindt.

Voor leden van de Theosofische Vereniging die over de hele wereld verspreid leven, is een intellectueel aangetrokken voelen tot de filosofie van de Vereniging de gemeenschappelijke band, en zij trachten dit een deel van hun dagelijks leven te maken. Sommigen gaan ten onder door de horden en obstakels onderweg, maar anderen overstijgen ze, gesteund door hun diepe begrip van de principes van het leven en soms een glimp van een fantastische toekomst, uit theosofische studie te verkrijgen.

Filosofische en spirituele waarde

In de loop van de afgelopen honderdtwintig jaar heeft de Theosofische Vereniging het publiek veel literatuur van filosofische en spirituele waarde voorgezet. Zij heeft geholpen de menselijke perspectieven in hun totaliteit te verhelderen en te verruimen. Ook hielp zij het mystieke karakter van het universum te onderzoeken, hetgeen geactualiseerd is als een wereldvisie. Overal hebben leden van de Vereniging getracht kennis en ervaring op alle gebieden van menselijke activiteit te verrijken, onder andere in de kunsten, de wetenschappen en literatuur.

Maar soms overvleugelen organisatorische belangen de filosofische kant. Dit kan ertoe leiden dat iemand technisch lid is, en voldoet aan de formele verplichtingen zonder een geest van begrip. In overeenstemming met de menselijke natuur komt er al gauw een stadium waarin het omhulsel van de organisatie de leidende filosofie eruit drukt, ofschoon de twee voortdurend verstrengeld zouden moeten zijn. In iedere organisatie zijn er serieuze en minder serieuze leden. Toch is het nodig dat de oprechte leden, ook al hebben zij niet voldoende energie en tijd om zich volledig te wijden aan de activitei-

ten van de organisatie, op één lijn zitten met de kerntaak. Vanwege persoonlijke of beroepsverplichtingen kan een lid soms niet alle bijeenkomsten van zijn afdeling bijwonen, maar dit hoeft geen basaal gebrek aan geloof in te houden. Regelmatige aanwezigheid op bijeenkomsten helpt iemand zijn energie opnieuw op te laden, maar iemand die dat niet kan moet andere middelen vinden om de regenererende bronnen aan te boren en de doelen van de Vereniging te bevorderen.

Mevrouw Blavatsky, stichter van de Theosofische Vereniging, noemde op hoe leden de Vereniging kunnen helpen:

1. Bestudering en begrijpen van theosofische leerstellingen.
2. Praten met anderen, uitleggen wat Theosofie wel en niet is, het wegnemen van misverstanden en belangstelling ervoor wekken.
3. Helpen bij het laten circuleren van theosofische literatuur.
4. Verdedigen van de Vereniging tegen onrechtvaardige belasting.
5. Een voorbeeldfunctie vervullen door de eigen levenswijze.

Elders betreurt zij het dat de meeste leden 'er de voorkeur aan geven nietsdoeners van de Theosofie te blijven' in plaats van zich in te spannen om 'te werken voor het verlichten van menselijk lijden in iedere vorm'. Alle leden moeten alle takken van de esoterische filosofie bestuderen, zo niet gaan beheersen, zegt zij. Van ieder lid van de Vereniging wordt verwacht dat hij zijn blik verruimt door een degelijke bestudering van de leerstellingen van theosofische filosofie, en dat hij werkt voor de verspreiding ervan onder het lekenpubliek. Alleen het voortdurende en niet aflatende werk van zulke toegewijde aanhangers houdt de organisatie en zijn doelstellingen levend en pulserend.

Uit: *The Theosophist*, september 1999
Vertaling: A.M.I.

Over de Mahatma's

Door Radha Burnier, de internationale presidente van de Theosophical Society, Mary Anderson, de internationale vice-presidente, John Algeo en Joy Mills werden vragen beantwoord over de rol van de Mahatma's in deze tijd. In dit artikel worden enkele inzichten weergegeven.

Radha Burnier

Mary Anderson

Joy Mills

John Algeo

De Mahatma's speelden een belangrijke rol bij de formatie van de Theosofische Vereniging. Zij schreven vele brieven aan leden en hielpen hen. Waarom bieden zij nu geen hulp, in dit kritieke tijdsgewricht?

Joy Mills: Ten eerste, waarom zouden wij aannemen dat zij geen hulp bieden en dat het Mahatmabewustzijn - dat altijd aanwezig moet zijn in de wereld - geen hulp biedt? Als men ontvankelijk is, open, innerlijk afgestemd op die innerlijke stem, misschien is dat Mahatma dan wat wij zouden kunnen noemen het onsterfelijke zelf binnenin ons, het hoger zelf dat altijd spreekt maar waarnaar wij niet luisteren. 'Waarom schrijven zij ons geen brieven, zoals aan de heer Sinnett en de heer Hume, en aan diverse anderen in die beginjaren?' Zij hebben heel duidelijk aangegeven waarom! Als men 'De Mahatma Brieven' bestudeert zijn die er heel duidelijk over. Wat hebben wij gedaan met de leringen die zij gaven? Zijn wij zelf beduidend veranderd? Misschien zijn wij

oppervlakkig veranderd, maar hebben wij werkelijk de leringen geassimileerd, zoals HPB het formuleerde? Zijn wij echt grondig fundamenteel veranderd als gevolg van die communicaties van meer dan honderd jaar geleden? Leven wij andere levens? Als dat zo was, zou de boodschap van Broederschap niet keer op keer benadrukt hoeven te worden. Als dat echt zo was, zou de wereld anders zijn. Als alles dat zij ons gegeven hebben echt geïnternaliseerd was in de vezels van ons wezen, zouden wij niet dezelfde mensen zijn als wij tot nu toe steeds gebleven zijn. Wij zouden grondig veranderd zijn.

Mary Anderson: Voor zover ik het begrijp, waren *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* een heel uitzonderlijk fenomeen. Zij ontstonden waarschijnlijk vanwege allerlei historische redenen: bijvoorbeeld, om ertoe bij te dragen dat de harde korst van religieus en wetenschappelijk dogmatisme uit die tijd doorbroken werd. De Mahatma's hadden hoge verwachtingen dat Sinnett bepaalde waarheden zou publiceren. Daarom gaven zij hem deze unieke gelegenheid om rechtstreeks te communiceren. Ik denk dat wij de Brieven moeten beschouwen in het kader van het tijdsvak waarin zij verscheenen, hetgeen niet betekent dat zij geen heel belangrijke uiteenzettingen bevatten. Bovendien waren ze blijkbaar aanvankelijk niet bestemd voor publicatie. Misschien hebben wij de neiging te willen dat de dingen zo doorgaan als ze altijd gegaan zijn. Daarom, omdat er toen brieven waren, vinden wij dat er nu brieven zouden moeten zijn. Ik denk niet dat het een goed plan zou zijn als er zulke brieven zouden zijn. Zoals telkens weer benadrukt wordt in de Brieven zelf: het wordt aan ons overgelaten om onafhankelijk te gaan denken en niet te vertrouwen op instructies.

John Algeo: Wanneer een baby heel klein is, zorgen zijn ouders op een heel bijzondere manier voor hem. Zij stoppen eten in zijn mond, zij verwisselen zijn kleding wanneer hij die vies maakt, en ze laten

hem niet alleen, maar waken voortdurend over hem. Nadat hij gegeten heeft, kloppen ze op zijn rug om hem een boertje te laten doen. Zij geven hem voortdurende zorg. Maar naarmate het kind ouder wordt, gaan de ouders niet door zich op dezelfde manier te gedragen. Hoe zou het zijn als, wanneer het kind 21 of 26 jaar oud werd, de moeder nog steeds doorging eten in zijn mond te stoppen en zijn kleding te verwisselen, en hem op zijn rug klopte om de spijsvertering te bevorderen. Dat zou bespottelijk zijn! Het zou misplaatst zijn. Naarmate het kind ouder wordt, moet het leren dingen zelf te doen. Hij moet een apart individu worden en niet alleen een kleine toevoeging aan het leven van de ouders.

Laten wij ons voorstellen dat de Mahatma's onze ouders zijn. Aanvankelijk voedden zij ons en lieten ons boeren. Nu zijn wij wat ouder geworden. Misschien zijn wij nog niet volwassen geworden, misschien zijn wij pas in onze puberteit. Maar wij zijn oud genoeg om die babyverzorging niet langer nodig te hebben. Dus nu moeten wij ons gedragen als een volwassen wordende vereniging. En zoals Joy en Mary gezegd hebben, dat betekent niet dat de invloed van de Mahatma's niet meer bij ons is. Ouders blijven nog steeds bezorgd over hun grote kinderen - zij houden ze in de gaten en helpen hen zo goed als ze kunnen. Daarom denk ik dat de Mahatma's nog steeds bij ons zijn in die zin. Maar het zou ongepast zijn als zij zich bleven gedragen zoals in jaren 70 en 80 van de negentiende eeuw.

Radha Burnier: De Mahatma's schreven brieven en onderhielden contact met sommige personen van wie ze dachten dat zij behulpzaam zouden kunnen zijn bij het oprichten van de Vereniging en het vormen van wat zij noemden een regeneratieve Universele Broederschap. En in de Brieven die zij aan Sinnett schreven, gaven zij hem een allesomvattend inzicht in de wereldprocessen. Maar wat gebeurde er? Hume en Sinnett waren voortdurend aan het argumenteren. Er kwam een dag dat

de Mahatma's genoeg kregen van deze argumenten. De houding van de ontvangers van de Brieven was als volgt. Ook al waren zij blij dat ze instructies en kennis ontvingen van de Mahatma's over bepaalde zaken, toch wisten zij het zelf beter waar het andere zaken betrof. Deze houding maakte het niet de moeite waard voor de Adepten om de communicatie voort te zetten.

Als de toekomstige student de hele tijd het gevoel heeft dat hij bepaalde dingen beter weet, kan hij ook geen instructie ontvangen. Een schooljongen die tegen zijn leraar zegt: 'U hoeft mij niet alles te leren van de scheikunde; u kunt mij bepaalde dingen leren, maar op andere punten weet ik er meer vanaf dan u' kan niet onderwezen worden. Ten tweede is er impliciet een houding van: 'Ik weet wat zij zouden moeten doen, zij zouden ons brieven moeten schrijven'. Er zijn honderd tweeëntwintig jaar voorbijgegaan, en zij zouden de correspondentie nog steeds moeten voortzetten? Wij bestuderen niet nauwkeurig hetgeen ons geleerd is en wij leven ook niet naar de leringen. Maar wij verwachten wel dat zij dit of dat doen voor ons, voor de Theosofische Vereniging en de wereld. De Mahatma's kunnen geen mensen helpen die geloven dat zij het beter weten, hoeveel hen geleerd moet worden, enzovoorts. Het eerste vereiste voor iemand die het grote voorrecht en zegen van hulp van de Mahatma's wil ontvangen, is de houding van het leren zonder beperkingen.

In India kennen wij het woord *adhikari* dat verwijst naar iemand die zich voorbereidt. Wanneer iemand zelfs niet de basis-elementen van een kunst of een wetenschap leert, wat kan een deskundige hem of haar dan bijbrengen? Moeten we ons tot Einstein wenden om eenvoudige rekenkunde te leren? Wij moeten ons erop voorbereiden onderricht te worden door hen die vergevorderd zijn op ieder gebied. Om wijsheid te ontvangen, moet het lichaam gevoelig gemaakt worden, discipline moet gehandhaafd worden. Wij moeten onze gedachten en emoties niet

toestaan er met ons vandoor te gaan. Op al deze kleine dingen moet gelet worden voordat de Mahatma's ons kunnen instrueren.

Wij hebben *Aan des Meesters Voeten* gelezen, dat in een gewijzigde vorm de aloude lering weergeeft over hoe zich voor te bereiden. Men moet leren tot op zekere hoogte het belangrijke van het onbelangrijke te onderscheiden, het nuttige van het onnutte, waarheid van onwaarheid en dat wat van tijdelijk belang is van hetgeen eeuwigheidswaarde heeft. Men moet vrij zijn van dwaze gehechtheden en ophouden met egoïstisch zijn.

Dus in plaats van de vraag: 'Waarom sturen de Mahatma's geen brieven?', moeten we de vraag stellen: 'Wat heb ik gedaan om mijzelf voor te bereiden en te zuiveren, om mijzelf zo te maken dat ik hun aandacht waard ben? Waarom denk ik dat ik weet wat zij zouden moeten doen; of zij wel of geen brieven zouden moeten sturen?'

Wat betreft de Theosofische Vereniging als geheel, men kan hun aandacht en zegen verkrijgen, afhankelijk van hoe wij ons gedragen. Zoeken wij echt wel wijsheid? Of willen wij tegelijkertijd God en Mammon dienen? Zij letten voortdurend op ons. Er wordt gezegd dat zij de geringste gelegenheid aangrijpen om te helpen, zoals een zeeman doet bij iedere wind en briesje om zijn schip vooruit te drijven. De tragedie is dat wij onszelf afsluiten voor hulp. Als wij, die de kwalificaties kennen, ze niet in praktijk brengen, hoe zit het dan met anderen die daar onwetend van zijn? Laten wij ons afvragen waarom wij onszelf hen niet waardig maken. Wat zou ons hulp doen verdienen? Is het de geest van dienstverlening, de afwezigheid van eigenbelang? Denken wij aan deze lijdende wereld, en treden wij naar voren om van dienst te zijn in een geest van altruïsme? Waarom vragen wij onszelf niet eerst af wat wij zouden moeten doen in plaats van ons af te vragen waarom de Meesters nalatig zijn?

Joy Mills: In de Brieven aan de heer Sinnett is er een aanwijzing dat het bewust-

zijn van de Mahatma's vele bewegingen die het welzijn van de mensheid bevorderen, inspireert. Zij zijn bezorgd over alles wat het welzijn van de mensheid aangaat. Wie zal zeggen dat hun invloed niet aanwezig is in de ecologische beweging, in bewegingen die wreedheid jegens dieren tegengaan en iedere beweging die de moeite waard is die het bewustzijn verruimt? In een tweede Brief noemt KH de invloed die zij hebben

uitgeoefend op het denken van wetenschappers. Wie zal zeggen dat het bewustzijn van de Mahatma's niet voortdurend alert is op alles wat het soort regeneratieve praktische broederschap teweegbrengt, dat het bewustzijn verruimt en verdiept en de gehele mensheid ten goede komt.

Uit: *The Theosophist*, juli 1999
Vertaling: A.M.I.

Een kleine zaak,
doch van direct nut
voor het werk van de Meester,
is heel wat meer waard gedaan te worden
dan een groot ding,
dat de wereld goed zou noemen.

Uit: aan de voeten van de Meester

Wat is Waarheid?

– Elsie Hamilton

‘Wat is Waarheid?’ is een vraag die Pilatus naar men zegt al meer dan tweeduizend jaar geleden stelde.

Als kind horen we veel over ‘waarheid’. We worden voortdurend aangespoord ‘de waarheid’ te vertellen en geen uitvluchten te bedenken of te liegen om onder bepaalde vervelende gevolgen uit te komen. Wanneer we wat ouder worden komen we met mythen in aanraking en dan moeten we er wel zeker van zijn dat we niet zo vastzitten aan het gebruikelijke begrip waarheid dat we denken dat mythen en legenden onwaarheden vertegenwoordigen, terwijl ze ons de waarheid juist in de vorm van allegorieën of in een verhaalvorm aanbieden.

Mevr. E. Hamilton is lid van de Theosofische Vereniging in Engeland.

Wanneer we tot adolescenten opgroeien vinden we bij John Keats: ‘Schoonheid is waarheid, waarheid is schoonheid, dat is alles wat je weet op aarde en ook alles wat je hoeft te weten’ Dit zet ons denken aan om waarheid in een groter en duidelijker perspectief te gaan zien.

Deze betekenis van waarheid is momenteel tot een filosofisch denkbeeld geworden.

Polonius zegt in Shakespeare’s *Hamlet*:

Wees boven alles trouw aan jezelf, en dan kun je niet oneerlijk tegen wie dan ook zijn; dat is net zo zeker als dat de nacht volgt op de dag.

Omdat we weten dat Polonius graag in orakelen spreekt en dat ware wijsheid hem soms ontbreekt, moeten we deze vermaning nauwkeurig onder de loep nemen. Want wanneer we trouw aan onszelf moeten zijn, hoe moet dat ‘Zelf’ dan wel zijn? Als het deugdzaam is, is alles in orde, maar zo niet, wat voor waarde heeft het dan om er trouw aan te blijven? Als we met dit zelf ons ware zelf bedoelen en niet ons kleine ikje, dan kunnen en moeten we daaraan trouw zijn.

Wanneer we dat gaan inzien zijn we tot volwassenen gerijpt en zien we dat we een lager en een hoger zelf hebben; dit laatste is een dieper, meer verfijnd en geheiligd zelf dat er voortdurend naar streeft om vrij te worden van de boeien van egoïsme (dat door het lagere zelf wordt voortgebracht) en een helder licht uit te stralen. We kunnen en moeten trouw zijn aan dat ware zelf en dan kunnen we zeker niet onwaarachtig zijn tegenover wie dan ook.

Het motto van de Theosofische Vereniging is: ‘Er is geen godsdienst hoger dan waarheid’. En hier wordt waarheid

beschouwd als een ander woord voor die realiteit, voor dat wat *is* - DAT met hoofdletters. Mevrouw Blavatsky schrijft:

Er is één Absolute Werkelijkheid - een Alomtegenwoordig, Eeuwig, Grenzeloos en Onveranderlijk Principe, waarover elke bespiegeling onmogelijk is daar ze boven het menselijk denkvermogen uitstijgt en door een menselijke uitdrukking of vergelijking alleen maar nietiger zou kunnen lijken dan het is. Het gaat het bereik van het denken te boven - in de woorden van de Mandoerya Upanishad 'ondenkbaar en onzegbaar'.

zoals die in onze levens door de wet van karma tot uitdrukking komt. Jezus zegt in het evangelie van Thomas: 'Gezegend is hij die geleden heeft, want hij heeft het Leven gevonden'. Velen van ons proberen zich af te schermen tegen het lijden, een buffer te plaatsen tussen onszelf en juist die kans die leed ons geeft. We staan niet open voor het leven in al haar vormen met haar vreugden en haar leed en zo kunnen we niets van werkelijke waarde te weten komen, en ondertussen blijven we ingekapseld. We zullen moeten leren kwetsbaar te zijn.

Een andere manier om de Waarheid te zoeken is door zowel naar binnen te kijken als naar alle schoonheid om ons heen in de natuur, in de muziek en in de kunst. We kunnen onszelf zo ontdekken, vaak verborgen onder een dikke laag waardeloze rommel, door naar binnen te kijken.

En weer zegt Jezus in het Evangelie van Thomas:

Het koninkrijk is binnen en buiten uzelf. Als ge uzelf zult kennen, zult ge gekend worden en dan zult ge weten dat ge zonen van de Levende Vader bent. Maar als ge uzelf niet kent zult ge in armoede leven en zult ge armoede zijn.

Hij zegt ook: 'Ken wat binnen uw gezichtsveld ligt, en wat verborgen voor u is zal u onthuld worden'. St. Augustinus kwam op een punt in zijn leven waar hij zich realiseerde dat er ondanks al zijn vreugden toch iets ontbrak. Hij keek bij zichzelf naar binnen en zei toen:

'Pas laat heb ik U liefgehad, O Schoonheid, die zo oud en tegelijkertijd zo nieuw is; pas laat heb ik U liefgehad. Gij was in mij maar ik was daarbuiten; en ik zocht U daarbuiten en in mijn eenzaamheid wierp ik mij op de liefelijke dingen die Gij hebt gemaakt. Gij was in mij en ik was niet met U, ik werd door die dingen van U afgehouden.'

We kunnen waarheid ook zoeken door te werken aan de lagere, ons welbekende aspecten van het zelf en hen geschikt te

---

We kunnen de Waarheid, of de Absolute Werkelijkheid nooit in haar uiterste essentie kennen.

Dus we kunnen de Waarheid, of de Absolute Werkelijkheid nooit in haar uiterste essentie kennen. Maar deze Waarheid beweegt zich in neerwaartse richting en komt tot manifestatie, neemt de vorm van een Logos aan, wordt tot mensheid, en maakt het zo mogelijk haar te benaderen en tot op zekere hoogte te kennen.

Hoe zouden wij deze Waarheid dan kunnen bevatten? Krishnamurti zegt: 'Waarheid is een land zonder paden', wat wil zeggen dat waarheid niet door bepaalde vastliggende gedragsregels kan worden benaderd. Geen georganiseerde religie of geloofssysteem kan ons naar de waarheid leiden omdat de meeste daarvan zich aanmatigen de machtige Werkelijkheid in een bekrompen stelsel van leerstellingen en dogma's te wurmen en zo proberen gezag over ons te krijgen en onze gehoorzaamheid af te dwingen.

Hoe kunnen we dan wel die ongrijpbare waarheid vinden? Door te leven en te lijden zullen we zeker aspecten ervan ontdekken; door leed kunnen we, wanneer we het met liefde en zonder verzet accepteren, veel wijsheid verwerven en dat kan leiden tot enig begrip van de Waarheid

maken om iets van die Waarheid te ontdekken. Mevrouw Blavatsky raadt ons aan te werken aan:

Een zuiver leven, een open denkvermogen, een rein hart, een vurig verstand, een ongesluierd geestelijk inzicht, een broederlijk gevoel voor allen, bereidheid om lering te geven en te ontvangen, een moedig verdragen van persoonlijk onrecht (en dat kon zij weten!), een dapper opkomen voor onze beginselen, verdediging van hen die ten onrechte worden aangevallen en het oog voortdurend gericht op het ideaal van menselijke vooruitgang en volmaking welke de geheime wetenschap ons toont, dat zijn de gulden treden waarlangs wij vermogen op te stijgen tot de tempel van Goddelijke Wijsheid.

De beste manier om Wijsheid te vinden, of we nu Christen, theosoof of agnosticus zijn, is het bewustzijn opheffen tot een hoger niveau dan dat van het dagelijks leven, waar we in een flits één kunnen zijn met dat wat is, met Waarheid, met Werkelijkheid. Dyonysius, lid van het hoogste gerechtshof in het oude Athene, noemt het 'het hogere vermogen' dat het voor een mens mogelijk wordt 'om met Hem die volkomen onkenbaar is verenigd te worden; en zo kan de mens door niets te weten, dat wat boven zijn verstand uitgaat, kennen'. De onkenbare of ongekende God of Waarheid is 'dichterbij dan de adem, dichterbij dan de handen en voeten; meer binnenin ons dan we zelf zijn.'

Waarheid moet je vinden door je eigen denken en ervaringen – door het denkvermogen open te stellen en het bewustzijn op te heffen tot het niveau van inzicht, sensitieve gewaarwording, intuïtie, tot het *buddhisch* niveau. Dan zul je ontdekken dat alle eenzijdige en gedeeltelijke waarheden tot één harmonisch geheel zijn samengesmolten. Dualiteit en polariteit werken alleen op het gewone, dagelijkse niveau van menselijk functioneren, maar in deze nieuwe dimensie hebben ze geen waarde, zijn niet actief. Ze zijn plotseling

verdwenen en in hun plaats is een toestand van tegelijkertijd zien en begrijpen gekomen, een toestand waar alles één is; één Waarheid, één fundamentele, overweldigende waarheid van Dat wat Is; waar de ene grote geest alles in dit uitgebreide universum tot één machtig geheel verenigt en samenvoegt.

**We kunnen nooit zeggen: 'Ik heb de waarheid gevonden'. Alles wat we met zekerheid kunnen zeggen is: 'Ik heb een aspect van de Waarheid ontdekt, dat voor mij op dit moment in mijn leven van waarde is'.
Wat Waarheid in essentie is, weten we niet.**

We hebben alleen maar een open hart, een open denkvermogen nodig, 'zo open als een wolkenloze hemel' zoals Krishna-murti zegt.

Radha Burnier vertelt ons:

Een open denkvermogen is ontvankelijk en gevoelig. Het is altijd bezig te leren. Zolang er kant-en-klare ideeën, vooroordelen of wensen bestaan, is er geen open denkvermogen. Het staat klaar om dingen steeds opnieuw te onderzoeken; dan zal het van iedere ervaring, hoe klein ook meer van de Waarheid in zich opnemen.

Waarheid, zoals wij die allen aannemen en begrijpen, moet niet worden gezien als iets dat vastligt. We kunnen nooit zeggen, 'ik heb de waarheid gevonden' omdat ze altijd vóór ons ligt. Alles wat we met zekerheid kunnen zeggen is: 'Ik heb weer een aspect van de Waarheid ontdekt, dat voor mij op dit moment in mijn leven van waarde is'. Wat Waarheid in essentie is, weten we niet. Het *Tibetaans Dodenboek* zegt:

Waarheid is niet iets wat een begin of een einde heeft, zij is waarlijk eeuwig. In haar aard is zij altijd vol van alle mogelijkheden

en wordt beschreven als het grote licht en de grote wijsheid, welke haar licht over alles laat schijnen, waar en alwetend.

Haar ware aard is die van een open denkvermogen, eeuwig vreugdevol, het ware wezen van de dingen, zuiver, kalm, onveranderd en daardoor vrij vol deugden en Buddhi-eigenschappen, talrijker dan er zandkorrels in de Ganges zijn, goddelijke, oneindige onveranderlijke en onbeschrijflijke eigenschappen.

De Waarheid opent zich voor onze ogen steeds meer. Zij zal zich tenslotte aan ons voordoen als wondermooi, een Werkelijkheid zoals we ons die nog niet kunnen voorstellen.

Maar in ons leven van nu, op dit niveau van ons functioneren, zullen we de Waarheid op verschillende momenten ervaren en bij iedere gelegenheid zal het een andere waarheid lijken, want wij kunnen alleen leren door wat wij zijn op een bepaald moment van geestelijke ontwikkeling. Eén ding is echter zeker: de Waarheid opent zich voor onze ogen steeds meer en hoe wonderbaarlijk zij steeds ervaren wordt, hoe zal het zijn als we, tenslotte, op het punt van onze volle wasdom zijn gekomen? Het heeft geen zin hierover te speculeren; we weten alleen dat zij zich dan aan ons zal voordoen als wondermooi, een Werkelijkheid zoals we ons die nog niet kunnen voorstellen.

Ontwikkeling en groei

Alleen al te weten dat we deel uitmaken van die Werkelijkheid is adembenemend. We zijn voortdurend in wording, bezig ons te ontwikkelen, de Waarheid dus ook. Wij kunnen haar niet inperken door welke menselijke definitie dan ook, zelfs niet door die van schoonheid, zoals Keats ons wil laten doen, want zij is onkenbaar en daardoor niet te beschrijven behalve in

momenten van mystiek één-zijn, in toestanden van hoger bewustzijn.

Zo opwindend is dit proces van groei, vaak beetje bij beetje, maar ook wel met plotselinge flitsen van waarneming; alsof er een deur wordt geopend naar een nieuw uitzicht op de Waarheid; alsof een gordijn wordt opengetrokken om meer van het verblindende licht te onthullen. Het is ook een troostrijke gedachte dat ons zoeken naar Waarheid niet afhankelijk is van ons fysieke lichaam en wat daarmee mis kan gaan; en evenmin van onvoorspelbare emoties en angsten. Deze worden alle verteerd door ontluikend inzicht. Met vallen en opstaan leren we langzaamaan ook dat we telkens reincarneren om zoveel mogelijk van de Waarheid te ontdekken. We krijgen, om met William Wordsworth te spreken, steeds meer zicht op 'het leven binnenin de dingen', op de Werkelijkheid, op het Absolute, op de Waarheid; en we worden geleidelijk getransformeerd door wat we ontdekken. Radha Burnier zegt:

Als we ons bewust worden van de Waarheid verandert dat ons hele leven en al onze relaties. Wanneer we ons niet alleen van de vorm en het uiterlijk van de dingen, maar ook van hun ware innerlijke aard bewust worden, is er liefde; dan zijn we met alles begaan en dragen er zorg voor. Als we dat inzicht missen, zien we alleen maar een doel dat steeds verandert al naar gelang van onze wensen en conditioneringen van het moment en dan kunnen we verwoestend bezig zijn en chaos scheppen. Daarom is ons zoeken naar Waarheid niet iets dat ver van ons af staat en abstract is. Het is het meest praktische van al ons streven.

Verder zegt zij:

Wij moeten ons richten op waarheid die transformeert, die onze geest van zijn egoïsme bevrijdt; aan steriele kennis hebben we niets. Er is geen boek dat de ervaring van de Waarheid kan vervangen. Er bestaat geen 'Woord van God', want dat moet in het diepst van ons hart worden gevoeld, en niet uit een boek worden gehaald.

Daarom kunnen we, om de Waarheid te zoeken op onze pelgrimstocht, op de volgende wijzen te werk gaan: 1^e door alle soorten lijden, zoals die tot ons komen te accepteren, zodat we ervan kunnen leren; 2^e door bij onszelf naar binnen te gaan en ons werkelijke, eeuwige zelf te vinden dat waarlijk wijs en wonderbaarlijk is, door ons innerlijk leven zo te ontwikkelen dat het gezuiverd wordt. Jezus zegt: 'Als ge voortbrengt wat in u is, zal dat wat ge voortbrengt u redden. Als ge niet voortbrengt wat in u is, zal dat wat ge niet voortbrengt u vernietigen'. En 3^e het beste van alles: door ons bewustzijnsniveau zo op te trekken dat we Waarheid als een directe ervaring kennen, in plaats van er alleen maar kennis over te hebben. Dat is wat transformeert, niet alleen maar kennis.

Laat ons daarom geen tijd meer verspillen door achterover te leunen en te wacht-

ten op verleidelijke genoegens die op ons afkomen, of zelfs op geluk. Vreugde die echt telt kan alleen maar *in* ons worden geboren als gevolg van ons waarnemen van de Waarheid. En vreugde hangt niet af van de uiterlijke gebeurtenissen in ons leven - wat niet wil zeggen dat zij geen rol spelen in ieders verlichting. Het zien van de schoonheid in de natuur, bijvoorbeeld, het horen van mooie muziek, het kennen van geestverwanten, dit alles sleept ons mee en verdiept ons openstaan voor die vreugde; en uit die vreugde komt ons bewustzijn van dat wat we Waarheid noemen voort; want in feite zijn het twee aspecten van hetzelfde geheel.

Uit: *The Theosophist*, februari 1998

Vert.: Corrie Blaak

Aan het Hoger Zelf

O, onsterfelijk Zelf, geef mij licht zodat ik
onder deze veranderlijke materie
met volmaakt inzicht Uw werk mag zien.

Ik zou die ongeschapen,
eeuwige werkelijkheid van mij willen ontplooiën
en een kanaal willen zijn voor de ene ware Wil.

O, laat het nieuwe, snel door het oude heen stromend,
mijn substantie veranderen in zuiver goud,
zoals onedel metaal door alchemie veranderd wordt.
En ondertussen wil ik mijn handen en hart
tot bruikbare instrumenten smeden
voor een beter gebruik in de strijd.

Onder Uw opperbevel zal ik me geen zorgen maken.
Gewillig zal ik de uitstaande schulden voldoen.
Leidt Gij mijn voeten door dit leven
over het smalle spoor of het stuivende woestijnzand,
het is niet van belang, het Pad is een verlichte weg.

Amy Rae Thompson

Het Zelf is overal

– Radha Burnier

Bestudeerders van de theosofie zijn waarschijnlijk bekend met de passages in de *Bhagavad Gita* waarin staat dat voor het verlichte bewustzijn, het Zelf overal is: ‘Het Zelf is in alle wezens en alle wezens zijn in het Zelf’ (vi.29).

Spirituele perceptie erkent duidelijk de eenheid van alle bestaan. Dit besef, dat de essentie is van spiritualiteit, wordt afgespiegeld op de grovere materiële niveaus in de universele neiging om te bezitten en ergens bij te horen, d.w.z. verlangen, aantrekking en gehechtheid.

De waarheden van de innerlijke spirituele niveaus werpen hun schaduw, zo te zeggen, op de uiterlijke wereld van de stof en op die manier zijn er overeenkomsten en parallellen. Een voorbeeld: gevangen in illusie ziet het Zelf hier beneden overal afbeeldingen van zichzelf, die op zijn eigen manier het spirituele zelf reflecteren die de goddelijke Monade ziet in het hart van alle wezens, zoals boven vermeld.

In de werelden van vorm, die functioneren door materiële voertuigen, ziet de gewone mens het objectieve universum alleen zoals gereflecteerd in de spiegel van zijn eigen verstand of bewustzijn. Afhankelijk van de vervormende inhoud van dat bewustzijn, soms beschreven als het ‘stof’ dat zich op de spiegel van het verstand vormt, lijkt het universum beangstigend of aantrekkelijk, een terrein voor veroveringen of voor abjecte overgave. *De Stem van de Stilte* verwijst naar de relaties die zich voordoen wanneer het bewustzijn misleid is of onzuiver:

Vers 15. ... als uw Ziel gehoor schenkt aan de bulderende stem van de grote illusie; als

uw Ziel, verschrikt bij het zien van hete smartetranen of verdoofd door angstkreten, zich terugtrekt als een schuw schildpad binnen het schild van haar Ikheid; leer dan, o discipel, dat uw Ziel een onwaardige schrijn is van haar stille 'God'.

Vers 16. Wanneer uw Ziel sterker wordend uit haar veilig toevluchtsoord tevoorschijn komt; zich losmakend van haar beschermende schrijn haar zilveren draad ontrolt en voortsnel; als zij, haar beeld op de golven van de Ruimte ontwarend, fluistert: 'Dat ben ik' - erken dan, o discipel, dat uw Ziel in het web van begoocheling is gevangen.¹

Onze houding is geen duidelijke respons op wat feitelijk bestaat, maar een reactie op de wereld zoals deze in het bewustzijn wordt weergegeven bij observatie door de sluier van mentale beelden en voorbije indrukken.

Terughoudend in oordeel

Dit begrijpende, zijn serieuze bestudeerders van het leven terughoudend in hun oordeel en trekken ze geen conclusies behalve voor zuiver empirische doeleinden. Zij vinden het niet vanzelfsprekend dat het objectieve universum is wat hun verstand feitelijk presenteert, maar zijn zich voortdurend bewust dat zij leven en handelen in een schaduwwereld, geschapen door het verstand, 'de doder van de werkelijkheid'. Totdat het bewustzijn volkomen zuiver wordt en vrij van zijn conditionering (*vasanas*) kan het geen waarheid zien. Zodoende ligt er wijsheid in het niet verspillen van energie door het zoeken van de balk in het oog van de ander, maar aan de andere kant het verwijderen van de onzuiverheden die onze eigen visie belemmeren.

Het verstand kleurt en vervormt niet alleen de voorwerpen waarmee het in contact komt, maar het projecteert ook zijn eigen karakter en kleur op de uiterlijke wereld. Voor het trotse oog lijken andere mensen inferieur; het wellustig verstand vergelijkt wat het al of niet heeft met wat anderen bezitten en wordt gekweld door afgunst; voor het ongepolijste verstand is schoonheid niet zichtbaar, want het ziet

anderen ingekapseld door zijn eigen grofheid. Zo ziet een ieder weerspiegelingen in de buitenwereld van de vormen en kleuren die de inhoud bepalen van zijn of haar eigen bewustzijn. De uiterlijke wereld weerspiegelt ons, en ons bewustzijn vertaalt in beelden van eigen makelij wat er van de wereld wordt waargenomen; elk functioneert als spiegel voor de ander.

De wereld van illusie is een wereld van ontelbare afspiegelingen en schaduwen. In het epos *Mahabharata* wordt een van de hoofdfiguren afgeschilderd als volkomen verbijsterd als hij bij een bepaalde gelegenheid een paleis binnengeleid wordt waarin spiegels aan alle kanten talrijke weerspiegelingen heen en weer werpen. Dit is de ervaring van de ziel in de wereld van maya. Om uit het schaduwland in het licht tevoorschijn te komen en in staat te zijn het ene ware Zelf in alle dingen te zien en niet de bedrieglijke en vergankelijke aard van het persoonlijk zelf weerspiegeld vanuit alle hoeken, is er een gedegen reiniging nodig, zo grondig dat het *tapas* genoemd wordt, het 'verbranden' van innerlijke beelden en indrukken zodat ze niet opnieuw tot leven gebracht kunnen worden. Dan wordt het verstand een vlekkeloos instrument, een 'pen in Gods handen', de God in ieder van ons.

Religieuze educatie

Religieuze educatie in de gebruikelijke zin des woords is sectarisch. Het onderwijst de geschriften van een bepaalde religie en de in te prenten dogmas en leerstellingen die specifiek zijn voor de betreffende religie, die een houding en gevoelens van exclusiviteit bevordert. Aan de andere kant heeft de wereld eenheid nodig, hetgeen betekent het slechten van barrières en verdeeldheid in het verstand. Om dit te bereiken is een overzicht van de leerstellingen van andere religies onvoldoende. Verdraagzaamheid is geen universaliteit.

Wil het verstand welwillend zijn, dan moet het meer zijn dan tolerant. Een dergelijke welwillendheid resulteert alleen uit bewustzijn van het ene Zelf als het zelf van alle wezens. Ware religieuze educatie

moet dit bewustzijn bevorderen. Het moet onder andere aangeven dat op het fysieke niveau alle materiële substanties voortdurend circuleren: de stof waaruit onze lichamen samengesteld zijn, waarvan wij in het bezit lijken te zijn, is in feite gedurende een tijdelijke periode in bruikleen en zal in de naaste toekomst ter beschikking gesteld worden van een ander wezen of van de aarde in het algemeen. Dit is nog meer het geval op de emotionele en mentale niveaus. Alle substanties behoren toe aan 'de verenigde geest van het leven'.

Invloed op samenleving

Het begrijpen dat het individu niet verschilt van de samenleving en dat wij voortdurend invloed hebben op de samenleving, zelfs door de kleine dingetjes die wij denken, voelen en doen, zou ook een essentieel deel moeten zijn van religieuze educatie. Er is tegenwoordig voldoende informatie om aan te tonen dat iemands persoonlijk welzijn nauw verbonden is met dat van alle anderen. Wij zinken of drijven samen in het 'ruimteschip aarde'. Het concept van universele broederschap dat een zo belangrijke doelstelling van de Theosofische Vereniging is, impliceert het uitroeien van eigenbelang tegelijk met de vooroordelen die de meeste mensen koesteren als deel van hun eigen identiteit. In het aloude India werden mensen er herhaaldelijk aan herinnerd dat de vijanden van de mens binnenin hemzelf zitten en niet buiten hem. Educatie moet zowel volwassenen als jongeren helpen de vijandige houdingen en vooroordelen van hun eigen verstand, die de maatschappij vergiftigen en het individu corrumperen, op te sporen.

Bovendien moeten de waarden die ieder individu in zich opneemt essentieel een universeel en geen regionaal, sectarisch of parochiaal karakter hebben. Mededogen, bijvoorbeeld, is een universele en tijdloze waarde. Het past niet meer bij de 'religieuze' persoon dan bij de agnost; het kan niet gezegd worden speciaal beter te passen bij de hindoe, de moslim of de christen dan bij andere religies. Zulke waarden hebben de

kracht om (mensen) te verenigen, terwijl ondergeschikte waarden en deugden juist tot afgescheidenheid kunnen leiden.

Ecologie, wetenschappelijke kennis, ethiek en vele andere takken van kennis kunnen bewustzijn van de eenheid van het bestaan versterken of ontmoedigen. Ware religieuze educatie, die jong en oud nodig hebben, moet het eerste bewerkstelligen en niet het laatstgenoemde.

Waar ligt de verantwoordelijkheid?

In februari van dit jaar kreeg een voormalige roker met inoperabele longkanker vijftig miljoen dollar schadevergoeding toegekend door een jury in San Francisco (*The Guardian* 21.2.99). Tabaksfirma's hebben ook andere reusachtige bedragen moeten betalen, maar zijn niet uit het veld geslagen. Zij hebben namelijk uitgebreide markten ontdekt in de arme landen van de wereld, waar zij opgewekt met hun handel in het vergiftigen van mensen kunnen doorgaan onder gebruikmaking van verlokende advertentietechnieken. De rijke landen zijn geïnteresseerd in het tot op zekere hoogte beschermen van hun burgers tegen uitbuiting, maar zij vergewissen zich er ook van dat de winsten van hun multinationale bedrijven in onderontwikkelde regio's onaangestast blijven.

Iedereen heeft de plicht om zich een verstandige leefstijl aan te meten

Bij het kennisnemen van deze feiten en zonder partij te kiezen voor de tabaksfirma's, kan men zich afvragen of het toekennen van verbijsterend hoge sommen gelds aan individuele slachtoffers niet het denkbeeld aan persoonlijk gebrek aan verantwoordelijkheid bevordert. Verslaving aan tabak of wat dan ook is niet het onvermijdbare lot van mensen die toegang hebben tot zulke substanties. Ieder menselijk wezen heeft een verstand en moet keuzen maken; iedereen heeft de plicht om zich een verstandige levensstijl aan te meten.

Natuurlijk moet de sfeer in een goede maatschappij mensen aanmoedigen om de

juiste keuzen te maken - keuzen die leiden tot fysieke, mentale en morele gezondheid. De moderne maatschappij, die voortdurend bevrediging van de eigen verlangens aanmoedigt, mist deze eigenschap. Zij bevordert het verlangen naar kortstondige genoegens die op de een of andere manier in langdurig leed lijken te veranderen, net als de gewoonte van het gebruik van tabak.

Korte en lange termijn

Pas nu beginnen mensen te beseffen dat het vetmesten van dieren op abnormale manieren, dat op korte termijn winst oplevert, op de lange termijn een ramp is. Van de vijftig miljoen pond antibiotica die ieder jaar in de Verenigde Staten geproduceerd worden, wordt ongeveer veertig procent aan dieren gevoerd, met als gevolg dat resistente bacteriën die via vlees worden overgebracht, voorkomen dat zieke mensen genezen. De regering in de VS verhelpt, naar men zegt, deze situatie op

zijn eigen manier, maar de individuen die dergelijke producten consumeren zouden toch zeker de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen van de keuze voor het vast blijven zitten in oude gewoonten of het consumeren van uitsluitend organisch geteeld voedsel. Volledige verantwoordelijkheid ligt niet bij de regering maar bij individuen.

Wanneer het te gemakkelijk is om rechtbanken ertoe te brengen grote sommen geld toe te kennen, waarbij zij geholpen worden door advocaten die substantieel profiteren van dit proces, vergroot dit de neiging zich aan verantwoordelijkheden te onttrekken.

Noot

1. De stem van de stilte, H.P. Blavatsky, 4^e druk, 1952, Uitgeverij der TVNA, Amsterdam, 1982 gezamenlijke uitgave.

Uit: *The Theosophist*, mei 1999

Vertaling: A.M.I.

Tussen goed en kwaad zou het niet moeilijk moeten zijn te kiezen, want zij, die de Meester willen volgen, hebben reeds besloten tot elke prijs het goede te doen.

Maar het lichaam en de mens zijn twee, en wat de mens wil, is niet altijd wat het lichaam verlangt. Als uw lichaam iets verlangt, wacht dan even, en denk na of gij het werkelijk verlangt.

Want gij zijt God en Gij wilt slechts wat God wil; maar gij moet diep binnen in u zelf graven om God in u te vinden.

Uit: Aan de voeten van de Meester

Chela's en Leken Chela's

– H.P. Blavatsky

Een 'Chela' is iemand die zichzelf heeft aangeboden als leerling om praktisch inzicht te krijgen in 'de verborgen mysteriën van de natuur en de psychische vermogens die in de mens sluimeren'. De spirituele leraar aan wie hij zijn kandidatuur aanbiedt wordt in India een Goeroe genoemd; en de echte Goeroe is altijd een Adept in de Occulte Wetenschap. Een man van diepe kennis, exotisch en esoterisch, vooral dat laatste; en iemand die zijn vleselijke natuur heeft onderworpen aan de WIL; die in zichzelf zowel de macht (*Siddhi*) om de natuurkrachten te beheersen heeft ontwikkeld, alsook het vermogen om haar geheimen te onderzoeken met behulp van de aanvankelijk latente maar nu actieve krachten van zijn wezen: - dit is de echte Goeroe.

Zichzelf aan te bieden als kandidaat voor Chelaschap is makkelijk genoeg, zich te ontwikkelen tot Adept is de moeilijkste taak die iemand mogelijkerwijs op zich zou kunnen nemen. Er zijn tientallen 'geboren' dichters, wiskundigen, technici, staatslieden enz., maar een geboren Adept is iets wat praktisch onmogelijk is. Want ofschoon wij heel soms horen spreken over iemand die een buitengewoon aangeboren vermogen heeft voor het verwerven van occulte kennis en macht, moet ook hij dezelfde testen en beproevingen ondergaan, en dezelfde persoonlijke training doormaken als iedere mede-aspirant met minder gaven. Wat dit betreft is het een belangrijke waarheid dat er geen koninklijke weg is waarlangs favorieten mogen reizen.

Eeuwenlang is de selectie van Chela's - buiten de erfelijke groep binnen de *gon-pa* (tempel) - gemaakt door de Mahatma's van de Himalaya zelf uit de klasse van natuurlijke mystici, een aanzienlijk aantal in Tibet. De enige uitzonderingen waren in het geval van Westerse mensen zoals Fludd, Thomas Vaughan, Paracelsus, Pico della Mirandola, Graaf St. Germain, enz., wier aangeboren affiniteit met deze hemelse kennis de verre Adepten min of meer dwong in persoonlijke relaties met hen te treden. Dit stelde hen in staat om een zo klein (of zo groot) deel van de hele

waarheid te verwerven als mogelijk was in hun maatschappelijke omgeving.

Uit Boek IV van Kiu-te, het hoofdstuk over 'de Wetten van Upasans', vernemen wij dat de eisen, gesteld aan een Chela, de volgende waren:

- Volmaakte fysieke gezondheid;
- Absolute mentale en fysieke zuiverheid;
- Onzelfzuchtigheid in doelstelling; universeel in liefdadigheid; medelijden met alle levende wezens;
- Waarheidsgetrouw zijn en een onwankelbaar geloof in de wet van karma, onafhankelijk van welke macht ook in de natuur die tussenbeide zou kunnen komen: een wet waarvan de loop niet mag worden gehinderd door wat dan ook, waarvan de koers niet mag worden gewijzigd door gebed of verzoenende exoterische ceremonies;
- Een onverschrokken moed in ieder noodgeval, zelfs bij gevaar voor eigen leven;
- Een intuïtieve perceptie dat men het voertuig is van de gemanifesteerde Avalokitesvara of Goddelijk Atman (Geest);
- Kalme onverschilligheid jegens, maar een terechte waardering van alles waaruit de objectieve en voorbijgaande wereld bestaat, in zijn relatie met en tot de onzichtbare gebieden.

Zo moeten, op zijn minst, de aanbevelingen eruit gezien hebben voor wie streefde naar volmaakt Chelaschap. Met als enige uitzondering de eerste bepaling, die in zeldzame en uitzonderlijke gevallen aangepast kan zijn geweest, is ieder van deze punten stevast benadrukt en al deze kwaliteiten moeten min of meer ontwikkeld zijn in de innerlijke natuur door de INSPANNINGEN ZONDER HULP VAN BUITEN van de Chela's, voordat hij feitelijk op de proef kon worden gesteld.

Als de zelfevoluerende asceet - hetzij in, hetzij buiten de actieve wereld - zich hoger geplaatst had, al naar gelang zijn natuurlijk vermogen, en aldus zichzelf meester had gemaakt van zijn (1) *Sarira* - lichaam; (2) *Indrya* - zintuigen; (3) *Dosha* - tekortkomingen; (4) *Dukkha* - pijn; en klaar is om een te worden met zijn *Manas* - verstand; *Boeddhi* - intellect, of spirituele intelligentie; en *Atma* - hoogste ziel, d.w.z. geest. Wanneer hij hier klaar voor is en bovendien bereid om in *Atma* de hoogste heerser in de wereld van waarnemingen te erkennen, en in de wil de hoogste uitvoerende energie (macht), dan mag hij, volgens de aloude regels, aan de hand genomen worden door een van de Ingewijden. Hem kan dan het mysterieuze pad getoond worden, aan het einde waarvan de Chela geleerd wordt over het feilloos onderscheiden van *Phala*, of de vruchten van oorzaken, en hem de middelen worden verschaft om *Apavarga* te bereiken - emancipatie, van de ellende van herhaalde geboorten (waarover de onwetende niets kan beslissen), en aldus over het vermijden van *Pretya-bhava* - transmigratie...

Mens van de wereld

Een leken-chela is niet meer dan een mens van de wereld die zijn verlangen te kennen geeft om wijs te worden in spirituele dingen. Praktisch ieder lid van de Theosofische Vereniging die de tweede van de drie doelstellingen onderschrijft is er zo een. Want ofschoon hij niet een van het aantal ware Chela's is, heeft hij toch de mogelijkheid er een te worden, want hij heeft een stap gezet over de grens die hem van de Mahatma's scheidde, en heeft zichzelf, als het ware, onder hun aandacht gebracht. Door lid te worden van de Vereniging en zich te verplichten om haar werk te bevorderen, heeft hij beloofd enigermate te handelen in overeenstemming met die Mahatma's, in wier opdracht de Vereniging georganiseerd werd, en onder wier voorwaardelijke bescherming zij blijft. Het lid worden is dan de introductie; de hele

rest hangt volkomen af van het lid zelf. Hij hoeft nooit ook maar in de verste verte te verwachten de 'gunst' van een van onze Mahatma's te verwerven, of van enige andere Mahatma's ter wereld - mochten laatstgenoemden erin toestemmen bekend te worden - die niet volledig verdiend werd door persoonlijke verdienste. *De Mahatma's zijn de dienaren, niet de arbiters van de Wet van Karma.* LEKEN-CHELASCHAP VERLEENT GEEN VOORRECHT AAN IEMAND BEHALVE DAT VAN HET WERKEN VOOR VERDIENSTE ONDER HET TOEZIEND OOG VAN DE MEESTER. En of die Meester nu wel of niet gezien wordt door de Chela maakt geen enkel verschil aangaande het resultaat: zijn goede en slechte gedachten, woorden en daden zullen hun vruchten afwerpen. Opschep- pen over Leken Chelaschap of er mee snoeven is de snelste manier om de relatie met de Goeroe terug te brengen tot slechts een inhoudsloze naam, want het zou een *prima facie* bewijs zijn van ijdelheid en ongeschiktheid voor verdere vooruitgang. Al jaren verkondigen wij overal de stelregel: 'Eerst verdienen, dan verlangen' aangaande intimiteit met de Mahatma's.

Occulte betekenis

Nu is er een verschrikkelijke wet van kracht in de natuur, een die niet veranderd kan worden. De werking ervan verklaart het schijnbare mysterie van de selectie van bepaalde 'Chela's' die tot jammerlijke voorbeelden van moraliteit verworden zijn in de afgelopen jaren. Herinnert de lezer zich de oude zegswijze 'Maak geen slapende honden wakker'? Er ligt een wereld van occulte betekenis in besloten. Geen enkele man of vrouw kent zijn of haar morele kracht totdat deze *op de proef gesteld wordt*. Duizenden gaan heel respectabel door het leven, omdat zij nooit in het nauw gebracht werden. Dit is ongetwijfeld een afgezaagd gezegde, maar het is hier wel van toepassing. Iemand die op zich neemt te streven naar Chelaschap wekt en zweept in hevige mate, juist door die handeling, iedere slapende hartstocht van zijn dierlijke natuur op. Want dit is het

begin van een worsteling om de heerschappij, waarbij geen van beide partijen genade schenkt of verkrijgt. Het is, voor eens en voor altijd, 'Te zijn, of Niet te zijn'; te overwinnen betekent ADEPTSCHAP; falen, een eerloos Martelaarschap; want het slachtoffer te worden van wellust, trots, hebzucht, ijdelheid, egoïsme, lafheid of enige andere lagere neiging is inderdaad verachtelijk, wanneer zij wordt afgemeten aan de maatstaf van ware menselijkheid. De Chela wordt niet alleen opgeroepen het hoofd te bieden aan alle latente kwade neigingen van zijn karakter, maar bovendien aan de totale hoeveelheid kwaadaardige krachten, opgehoopt door de gemeenschap en de natie waarvan hij deel uitmaakt. Want hij is een integraal deel van deze groepen, en wat invloed heeft op de individuele mens of de groep (de stad of de natie) heeft ook zijn uitwerking op de ander. In dit geval werkt zijn worsteling om goed te doen in op het hele lichaam van slechtheid in zijn omgeving, en hij roept de kwaadheid ervan over zich af. Als hij er tevreden mee is om met zijn burens samen te leven en bijna te zijn zoals zij zijn - misschien iets beter of iets slechter dan gemiddeld - bemoeit zich wellicht niemand met hem. Maar als bekend wordt dat hij in staat was de holle schijnvertoning van het sociale leven te ontdekken, de schijnheiligheid, het egoïsme, de sensualiteit, de hebzucht en andere slechte kanten ervan, en hij vastbesloten is zichzelf op een hoger niveau te brengen, dan heeft direct iedereen een hekel aan hem. Ieder slecht of bekrompen of kwaadaardig mens stuurt een stroom tegenwerkende wilskracht op hem af. Als hij van nature sterk is, schudt hij dat af, zoals de krachtige zwemmer door de stroming klieft die een zwakkere met zich mee zou voeren. Maar in deze morele strijd is het zo dat als de Chela een enkele verborgen tekortkoming vertoont - wat hij ook doet, deze aan het licht *moet* en *zal* komen. De vernis van conventies waarmee 'de beschaving' ons allen overdekt moet eraf tot op de onderste laag, en het Innerlijk Zelf, naakt en zonder de dunste sluier om zijn realiteit te verbergen, wordt blootge-

geven. De gewoonten van de maatschappij, die mensen tot op zeker hoogte morele beperkingen opleggen, en hen dwingen eer te bewijzen aan deugd door te doen alsof ze goed zijn, of dat nu wel of niet het geval is, deze gewoonten worden al gauw vergeten, deze beperkingen verbroken onder de spanningen van het chelaschap. Hij is nu in een atmosfeer van illusies - *Maya*.

Ondeugd trekt haar liefste gezicht, en de verleidelijke hartstochten trachten de onervaren aspirant te verlokken naar de diepten van psychische verworping. Dit is geen geval zoals afgeschilderd door een groot kunstenaar, waar we Satan zien die een spelletje schaak speelt met een mens met zijn ziel als inzet, terwijl zijn goede engel naast hem staat om hem raad te geven en te helpen. Want de strijd gaat in dit geval tussen de Wil van de Chela en zijn vleeselijke natuur, en Karma verbiedt de tussenkomst van enige engel of Goeroe totdat het resultaat bekend is. Met de levendigheid van de dichterlijke verbeeldingskracht heeft Bulwer Lytton dit voor ons geïdealiseerd in zijn *Zanoni*, een werk dat altijd in ere gehouden zal worden door de occultist. In zijn *Strange Story* heeft hij met even grote kracht de zwarte kant van occult onderzoek en de dodelijke gevaren daaraan verbonden, laten zien.

Onlangs werd chelaschap door een Mahatma gedefinieerd als een 'psychisch oplosmiddel, dat alle droesem wegvreest en slechts het zuivere goud achterlaat'. Als de kandidaat een latente geldzucht heeft, of een hang naar politiek chicaneren, of materialistisch scepticisme, of ijdel vertoon, of onwaarheid spreken, of wreedheid, of sensuele bevrediging van welke soort dan ook, dan ontkiemt dit vrijwel zeker. Aan de andere kant, het tegendeel is ook waar aangaande de nobele eigenschappen van de menselijke natuur. De echte mens komt dan naar voren. Is het dan niet het toppunt van dwaasheid als iemand de geplaveide weg van het alledaagse leven verlaat om de hoogten van het chelaschap te beklimmen zonder enig

redelijk gevoel van zekerheid dat hij uit het goede hout gesneden is? De bijbel typeert het juist: 'Laat hij die overeind staat goed opletten dat hij niet valt' - een tekst die toekomstige Chela's goed moeten overdenken voordat zij zich halsoverkop in het strijdgewoel storten! Het zou goed geweest zijn voor sommige van onze Leken-Chela's als zij er beter over nagedacht hadden voordat zij de beproevingen tartten...

Sommigen maken zich nuttig voor de Vereniging en voor de wereld in het algemeen door het goede voorbeeld en lering te geven. Als zij doorzetten, zoveel te beter voor hen en voor ons allen: zij staan tegenover een geweldige overmacht, maar toch: 'niets is Onmogelijk voor hem die WIL'. De moeilijkheden van het chelaschap zullen nooit minder worden totdat de menselijke natuur verandert en een nieuwe soort zich ontwikkelt.

Paulus (Rom.vii,18,19) dacht misschien aan een Chela toen hij sprak, 'Immers, de wil is wel bij mij aanwezig, maar hoe het goede te doen, weet ik niet. Want niet wat ik wens, het goede, doe ik, maar wat ik niet wens, het kwade, dat doe ik'.

En in de wijze Kiratarjuniya van Bharavi staat geschreven:

De vijanden die omhoogkomen in het lichaam,

Moeilijk te overwinnen - de kwade hartstochten -

Zouden manhaftig bevochten moeten worden.

Hij die ze overwint is gelijk aan de overwinnaar van werelden (xi,32).

Noot

Dit artikel is niet het gehele oorspronkelijke artikel, maar omvat grote gedeelten daarvan.

Uit: *The Theosophist*, juli 1883
Vertaling: A.M.I.

D i a l o o g

Een cursus in Wonderen, iets voor theosofen?

In haar boek *De Sleutel tot Theosofie* zegt HPB dat in het laatste kwart van elke eeuw een nieuwe geestelijke impuls te verwachten is. Hiertoe zouden de theosofen moeten proberen om het theosofische begrip-penkader algemene ingang te doen vinden. [Sleutel, allerlaatste twee vragen] Dit is niet gelukt.

Persoonlijk beschouw ik het in 1975 gepubliceerde boek *Een Cursus in Wonderen*, dat gebruik maakt van aan het Christendom en de Psychoanalyse ontleende begrippen, als die voorzegde impuls. Waarom?

1. Ik heb nog nooit een spiritueel boek gezien dat zo dik is, zo diepgaand en dat van kaft tot kaft vrijwel consistent blijft in begripgebruik, redeneringen en conclusies.

2. Er is geen speld tussen te krijgen: zijn de premissen eenmaal aanvaard, dan wordt de lezer met onweerlegbare Griekse logica naar een conclusie geleid.

3. Ik kan mijn Theosofische begrippenkader goed verzoenen met hun Christelijke en Psychoanalytische tegenhangers in de Cursus.

4. Ik zie dat er een aantal aanvullingen zijn op Theosofie. Het is dus niet 'meer van hetzelfde', zoals Alice Bailey, maar op een aantal punten waar Theosofie ophoudt, zoals het bieden van een praktische spirituele leerweg, gaat de Cursus verder.

Het staat natuurlijk iedereen vrij om dit boek minder hoog aan te slaan dan ik doe en

andere wegen te bewandelen die voeren naar transformatie. Het lijkt mij echter dom om dit boek te negeren.

Wat is een wonder?

Het boek begint met 50 principes voor wonderen. In de hierna volgende uitleg sluit ik aan bij het 13^e principe: "Wonderen zijn zowel begin- als eindpunten en wijzigen zo de tijdsorde. Ze zijn steeds weer bekrachtigingen van wedergeboorte, die achteruit lijken te gaan maar in wezen vooruit gaan. Ze maken het verleden ongedaan in het heden en bevrijden zo de toekomst."

Om uit te leggen hoe ik dit begrip, moet ik een uitstapje maken naar het moderne sprookje, de sciencefictionfilm. In *Back to the Future* zien we in het begin hoe de hoofdpersoon thuis is met zijn vader en moeder in een bepaalde relatie met zijn buurtgenoten. Dan gaat de hoofdpersoon naar zijn vriend, die een speciale auto heeft gebouwd waarmee je naar een andere tijd kunt rijden. Er duiken dan schurken op die de vriend neerschieten en de hoofdpersoon ontsnapt in die auto naar de jaren vijftig. Daar brengt hij een aantal gebeurtenissen teweeg, die na terugkeer in het heden blijken op het heden te hebben doorgewerkt. Zo op het eerste oog is er niets veranderd. Maar dan blijkt die vriend een kogelwerend vest te dragen, zijn ouders en buurtgenoten blijken een heel ander soort relatie te hebben met elkaar en met hem. De lucht is flink opgeklaard.

Zoiets is een wonder. In de Cursus wordt de analogie met

dit verhaal natuurlijk niet tot het eind gevolgd: het is niet de persoonlijkheid die wonderen teweegbrengt zoals in de film, maar het hoger Zelf. Uitgelegd wordt dat de persoonlijkheid (de Cursus noemt het overigens 'ego') geen belang heeft bij een dergelijk creatief omgaan met tijd. Pas als jij de persoonlijkheid een stapje terug laat doen en een bepaalde loutering ondergaat waarbij vergeving een belangrijke rol speelt, kan op een natuurlijke manier het hoger Zelf een wonder teweeg brengen, waarbij in een *heilig ogenblik* het volgende gebeurt:

1. Nare dingen uit het verleden worden ongedaan gemaakt.
2. Er is een mystieke ervaring (de Cursus spreekt van 'openbaring')
3. De intermenselijke verhoudingen verbeteren spontaan.
4. Er treden gezelingen op in de ruimste zin van het woord.

Kent Theosofie ook zoiets?

Wij theosofen spreken zonder aarzeling over wonderbaarlijke zaken, die wij net als de Cursus opvatten als fenomenen die in overeenstemming zijn met natuurwetten. Wij kennen veel gevallen van helderziendheid, gezelingen, mensen die voorwerpen materialiseerden, in een astraal dubbel elders verschenen enz. Dit wordt meestal verklaard uit een vermogen om elementalen aan te sturen. Helderziendheid heeft betrekking op het occulte feit dat verleden en toekomst in het heden samenvallen. Ook van de elementalen wordt gezegd dat zij geen ruimte of tijd kennen zoals wij dat begrijpen. Dichter

D i a l o o g

dan dit komen wij niet bij het wonder van de Cursus, maar wij komen er ook niet mee in tegenspraak.

Broederschap

Een Cursus in Wonderen is het eerste mij bekende geschrift dat argumenten geeft voor broederschap als middel tot een doel. Binnen de Theosofie ken ik alleen een drietal uitgangspunten: 1) De Meesters zijn hier heel stellig over; 2) Het staat in de doelstellingen van de TS, waar je mee instemde; 3) We zijn allen één. Beschouw daarentegen eens de volgende citaten uit de Cursus:

[T15-I-12] “Je zult dit heilig ogenblik nooit aan de Heilige Geest (*dat is bij ons: Buddhi*) geven ten behoeve van jouw bevrijding, zolang je niet bereid bent om het aan je broeders te geven ten behoeve van die van hen. Want het ogenblik van heiligheid wordt gedeeld en kan niet exclusief het jouwe zijn”

[T22-II-7] “Laat je broeder nu niet in de steek. Want jullie die hetzelfde zijn, zullen niet alléén of anders beslissen. Jullie geven elkaar het leven of de dood; je bent elkaars verlosser of rechter, door de ander een toevluchtsoord of een veroordeling te bieden.”

[T28-IV-3-4] “Hij is niet tot broeder gemaakt door wat hij droomt, noch is zijn lichaam, de ‘held’ van de droom, jouw broeder. Het is zijn werkelijkheid die jouw broeder is, zoals de jouwe dat is voor hem. Jouw denkgeest (*in de Cursus is ‘denkgeest’ de vertaling voor ‘mind’*) en de zijne

zijn in broederschap verbonden. Zijn lichaam en zijn dromen lijken slechts een smalle kloof te vormen, waar de jouwe zich met die van hem hebben verbonden. En toch ligt er geen enkele kloof tussen jullie denkgeesten. Je verbinden met zijn dromen betekent dus hem niet ontmoeten, want zijn dromen willen hem van jou afzonderen. Bevrijd hem daarom, louter door jouw aanspraak op broederschap en niet op angstdromen.”

De innerlijke stem

HPB beveelt aan om de leiding te volgen van de innerlijke stem. Ik citeer:

[Sleutel, hfdst. XII-3-6] B: “Doch hoe kunnen wij zulk een verheven staat bereiken?” Th: “Door onze voorschriften met oordeel in de praktijk toe te passen, onze hogere rede, geestelijke intuïtie en zedelijke overtuiging te laten werken en de inspraken van wat wij noemen de ‘stille zachte stem’ van het geweten te volgen, de stem van ons Ego, die luider in ons spreekt dan de aardbevingen en donderslagen van Jehovah, waarin ‘de Heer niet is.’”

Volgens de Cursus is deze stem zeer specifiek in zijn instructies. Er zijn immers geen graden van belangrijkheid in illusies. Dit betekent dat wij niet kunnen beoordelen of zaken belangrijk of onbenullig zijn. Omdat ons buddhi weet wat er komen gaat, kan iets wat ons onbeduidend lijkt, grote gevolgen hebben. Door onze persoonlijkheid toe te staan zo’n

ingeving als onbenullig af te doen, pakken wij dat niet op en werken zo onze bevrijding tegen.

Kan deze Cursus de plaats innemen van Theosofie?

Zeker niet. Belangrijke levensvragen als ‘waar kom ik vandaan?’ ‘waar ga ik naartoe?’ ‘waarom ziet de wereld eruit, zoals hij eruit ziet?’ ‘wat moet ik doen om gelukkig te worden?’ zijn veel diepgaander en helderder beantwoord in de Theosofie. Ik kan het niet stellen zonder prachtige concepten als het zeventvoudig mensbeeld, de bollen en de rondes, evolutie, de drie grondstellingen of de Hermetische wet. De Cursus is voor mij een zeer welkome aanvulling. Dankzij de Cursus begrijp ik Theosofie beter en tevens kom ik verder met mijn transformatie.

Conclusie.

Ik kan de *Cursus in Wonderen* aanbevelen als een praktische methode om in het dagelijks leven gelijktijdig broederschap te beoefenen en transformatie teweeg te brengen. Mogelijk is het een goed idee om met een aantal theosofen een soort handleiding uit te werken over hoe de theorie van de Cursus spoort met die van de Theosofie, zodat de Cursus in Wonderen en de Theosofie wederzijds enkele van elkaars beperkingen opheffen en tezamen een krachtige spirituele impuls teweegbrengen.

Kees van Asperen

D i a l o o g

“Theosofen zijn theoretisch bezig, weinig praktisch”

De door Femmie Rietdijk-Liezenga aangehaalde stelling: ‘Theosofen zijn theoretisch bezig, weinig praktisch’ in Dialoog (*Theosofia*, nr. 1 – februari 2000) heeft ons aangezet tot de volgende reactie.

Deze stelling bracht ons bij de oprichting van de Theosofische Vereniging. Mevrouw H.P. Blavatsky, die de eerste aanzet voor de Theosofische vereniging gaf, stelde dat de voornaamste bedoeling ervan was om een verandering van bewustzijn te bewerken, om de geesten van deze tijd te desemen, zoals zij het noemde. Zo’n bewustzijnsverandering moet zich in ieder mens persoonlijk voltrekken voordat hij zijn hoogste bijdrage kan leveren aan de maatschappij waarin hij leeft (brief 15 TVN).

“De houding van een theosoof zal altijd die van een bestudeerder van het leven moeten zijn: “Wat kan deze persoon of deze omstandigheid me leren? Wat kan ik van dit probleem leren, zo zouden we naar het leven moeten kijken, en door dat te doen zou ons leven een leven van wijsheid beginnen te worden.” (Annie Besant, brief 1 TVN)

Sinds anderhalf jaar zijn wij aangesloten bij de Theosofische Vereniging Nederland. Langere tijd, ongeveer zes jaar, zijn wij gezamenlijk op zoek naar de zin in ons leven. Eén ieder van ons maakt daarbij een individuele ontwikkeling door, zoals

mevrouw H.P. Blavatsky ook beschrijft. U moet zich voorstellen, dat onze ontdekking van de theosofie een enorme bevestiging heeft gegeven voor de wijze waarop wij bezig zijn.

Wij zijn ervan overtuigd dat de theosofische studie “niet slechts (behelst) het lezen van boeken en het houden van discussies... Maar de studie moet ook licht werpen op de grote problemen van het leven, het probleem van het verdriet, van het ontdekken van de ware betekenis en het ware doel van het leven, enz.” (Radha Burnier, Presidentiële rede, *Theosofia* nr. 2 - april 1999, pag. 46)

Doordat je veel met elkaar onderweg bent, vallen je dingen aan elkaar op en kom je elkaar tegen. Met vallen en opstaan hebben we een vertrouwelijk contact met elkaar verworven, waarbij we elkaar ook op dingen kunnen en mogen aanspreken. Steeds met de intentie om bij elkaar te onderzoeken of we willen blijven zoals we zijn.

Daarbij is voor ons van wezenlijk belang dat wij *samen* onderweg zijn en proberen om ons bewust te worden van ons handelen. Vervolgens kunnen we proberen ons bewustzijn te veranderen. Door met de ander om te gaan, kun je in je eigen spiegel kijken. Zo krijg je zicht op je handelen. Het samenzijn met de ander is onmisbaar omdat wij voortdurend de beperking van ons eigen denken ervaren. En het denken moet ontdaan worden, zo adviseert mevrouw H.P. Blavatsky, van alle ideeën afkomstig “van erfelijk-

heid, opvoeding, en andere leraren”. Het moet fris en vrij zijn om echt te kunnen horen wat er gezegd wordt. Het leven moet aandachtig waargenomen en overdacht worden zodat wat gehoord of gelezen is waar wordt voor jezelf en van belang voor de problemen waarmee je geconfronteerd wordt. (Radha Burnier, Presidentiële rede, *Theosofia* nr. 2 - april 1999, pag. 46)

Een van de problemen waar wij in de dagelijkse praktijk tegenaan lopen is “het aanvaarden van gevolgen van gebeurtenissen die anders uitpakten dan wij verwacht hadden.” Een van de moeilijkste dingen is, zoals H.P. Blavatsky vervolgens aangeeft, om onze beslissingen te herzien nadat de gebeurtenis voorbij is, in het licht van bepaalde andere voorvallen. Zij vraagt ons of “wij ooit (hebben) geprobeerd onze emoties los te maken van het resultaat van de gebeurtenis en (hebben) geprobeerd de conclusies opnieuw objectief te evalueren? Wij hebben onszelf gehypnotiseerd tot het geloven in de juistheid van onze beslissingen.” (H.P. Blavatsky, Wat er ook gebeurt, het is voor onze bestwil, *Theosofia* nr. 2 – april 2000, p. 60).

“Maar er is werkelijk geen ongeval in ons leven, geen ongeluksdag en geen tegenspoed, die niet kan worden herleid tot onze eigen daden in dit of in een ander leven.” (H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*, Deel I, p. 714).

Door de ander kun je uit de hypnose ontwaken en met de ander kun je proberen om de

D i a l o o g

---

door mevrouw Blavatsky gestelde vragen te beantwoorden. Dat is ook de verantwoordelijkheid die we naar elkaar toe voelen. In die zin voelen we ons broeders en een broederschap zoals die ook in de doeleinden van de Theosofische Vereniging is opgenomen. Voor ons is heel duidelijk dat theosofie "...de wetenschap van het *leven* (is). Theosofie is de wetenschap van de eenvoud. Theosofie is de wetenschap van het geluk. De Theosofische Vereniging brengt die wetenschap terug tot praktische, eenvoudige termen: de wetenschap van broederschap." (George Arundale, brief 3 TVN).

Femmie vraagt zich terecht af of wij ons bewust zijn van onze eigen worsteling of dat we denken dat we het al weten. Onze ervaring is dat je daar elkaar voor nodig hebt. Doordat iemand omziet naar jou, kun je op een blokkade bij jezelf stuiten. Wat er dan verder gebeurt, heb je zelf in de hand. Alleen doordat een ander het vraagt, zal een mens niet veranderen, daar is veel meer voor nodig. Alleen als je wilt veranderen, uit liefde voor jezelf en voor de ander, kunnen blokkades verdwijnen. Door elkaar te bevragen en niet te veroordelen komen we achter de werkelijke motieven van ons handelen. "Het hele leven draait hierom: naar buiten brengen wat in iemands aard verborgen ligt." (Uit de toespraak van Radha Burnier in Australië, gepubliceerd in *Theosofia* nr. 4 – Augustus 1998)

Achter de blokkade zit je eigen pijn en verdriet, die je niet

wilt voelen. Het is de pijn van de liefdeloosheid, die er in je leven is geweest. Toch is het absolute noodzaak dat we de pijn voelen, anders worden we geen vrij mens. Radha Burnier constateert dat er "een algemene tendens in het menselijke verstand (is) om tevreden te zijn met het theoretisch begrijpen van religieuze en spirituele waarheden, en niet verder te gaan met handelen volgens dat begrijpen. Dit is omdat het gemakkelijk is een intellectuele studie te verrichten naar het spirituele leven, terwijl de moeite om dat leven te leven vraagt om een sterk doorzettingsvermogen, vastberadenheid, moed, opofferingsgezindheid en andere karaktereigenschappen." (Radha Burnier, Geen woorden maar daden, *Theosofia* nr. 5 – oktober 1999, pag 166)

Als we de liefdeloosheid niet willen voelen, kunnen we niet liefdevol handelen. Wil je het niet voelen, dan word je er keer op keer mee geconfronteerd, dat is de samenhang waarin wij zitten, dat is de kosmische liefde die wil laten voelen dat ze er is. Pas als we de pijn voelen, wordt de gemiste liefde van een vader, moeder, broer, zus of naaste uit het verleden overkomelijk en zijn we in staat om de liefde bij de ander te bevechten in het heden.

Soms voel je je zo beschadigd dat dat niet altijd makkelijk is te voelen. Toch heeft iedereen een taak om hier vertrouwen in te hebben, vertrouwen in de kosmische liefde, die in iedereen aanwezig is. Dat is niet alleen voor jezelf van belang, ook voor

de ander. "Dus, om goed te doen, moeten we datgene wat in ieder levend wezen aanwezig is, helpen te ontplooiën." (Uit de toespraak van Radha Burnier in Australië, gepubliceerd in *Theosofia* nr. 4 – Augustus 1998)

Dingen die we aanvankelijk als negatief ervaren, pakten positief uit. De resultaten komen in werkelijkheid ten goede "aan onszelf en anderen, hoe onwaar dit ook (aanvankelijk) mocht lijken." (H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*, Deel I, p. 643) (*Theosofia* nr. 2 – april 2000, p. 60) "Zo is het maar net: alles wat er ook gebeurt, is voor onze eigen bestwil.", aldus mevrouw Blavatsky.

Met het voorgaande hebben wij getracht om aan te geven wat voor ons theosofie inhoudt en waarin voor ons de werkelijke bestaansgrond ligt van de Theosofische Vereniging.

Tenslotte nog het volgende. Femmie stelt dat veel theosofen, zo niet alle, net als zij proberen de theorie in praktijk te brengen. Ze vraagt hoe het dan komt dat dat niet voldoende overkomt als we met zijn allen, zoals in het ledenweekend van 30 en 31 oktober 1999, op onderzoek uitgaan. Daar zouden wij een vraag aan toe willen voegen: Hoe komt het dat tot op heden niemand, ook niet een deelnemer c.q. deelnemers aan het weekend, op de bijdrage van Femmie heeft gereageerd?

Radha Burnier zegt in haar presidentiële rede het volgende: "In zeer vele groepen over de gehele wereld zijn leden bezig

D i a l o o g

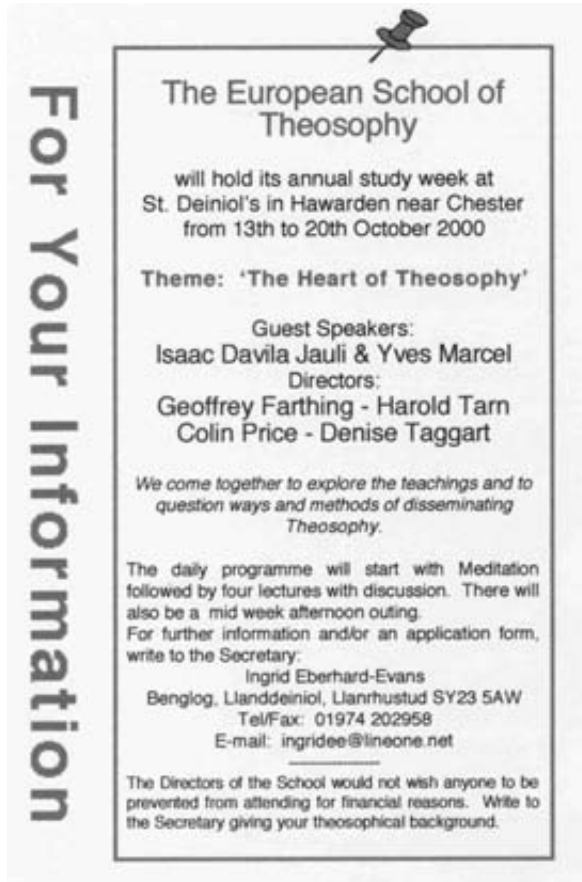
theosofische literatuur te bestuderen en pogen ze grip te krijgen op de essentiële leringen. Maar toch moet er iets missen, want de dynamische verandering waarover H.P.B. het heeft in de geciteerde passage doet zich niet voor. Als de redenerende en waarnemende vermogens en het vermogen om goed te doen

welke, volgens haar, het resultaat zijn van de bestudering van theosofische literatuur, zich zouden ontplooiën in maar een klein percentage van de bestudeerders, dan zou er grotere ijver en intelligente betrokkenheid zichtbaar zijn in onze secties en loges. Veel meer leden zouden zich in allerlei acti-

viteiten storten en verantwoordelijkheid op zich nemen in een geest van altruïsme en hartelijke samenwerking." (*Theosofia* nr. 2 – april 1999, p. 46).

Is dit het antwoord?

Met vriendelijke groet,
Centrum Borne

For Your Information

The European School of Theosophy

will hold its annual study week at
St. Deiniol's in Hawarden near Chester
from 13th to 20th October 2000

Theme: 'The Heart of Theosophy'

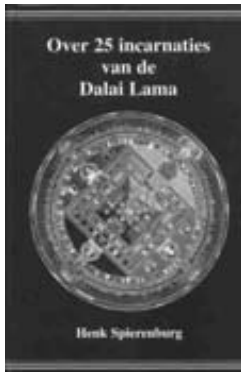
Guest Speakers:
Isaac Davila Jauli & Yves Marcel

Directors:
Geoffrey Farthing - Harold Tarn
Colin Price - Denise Taggart

We come together to explore the teachings and to question ways and methods of disseminating Theosophy.

The daily programme will start with Meditation followed by four lectures with discussion. There will also be a mid week afternoon outing.
For further information and/or an application form, write to the Secretary:
Ingrid Eberhard-Evans
Benglog, Llanddeiniol, Llanrhustud SY23 5AW
Tel/Fax: 01974 202958
E-mail: ingridee@lineone.net

The Directors of the School would not wish anyone to be prevented from attending for financial reasons. Write to the Secretary giving your theosophical background.

Over 25 incarnaties van de Dalai Lama, Een speurtocht naar 24 voorgaande levens en zijn huidige leven, door Henk Spienburg. Uitgeverij Ankh-Hermes bv-Deventer. 122 pagina's; incl. noten; bibliografie; namenregister; prijs f39,50; ISBN 90202-81992.

We kennen reeds een reeks van publicaties van de hand van Henk Spienburg. Ze lijken wel van de lopende band af te rollen. De laatste betrof een vertaling van een Sanskriet tekst uit de Advaita Vedanta School. En nu weer iets geheel anders: een geschiedkundige verhandeling, en wel de drieëntwintig eeuwen omvattende geschiedenis van het buitengewoon belangwekkende instituut, want dat is het wel, van de Dalai Lama.

Zij past goed in de tijd. De bezetting van Tibet door China in 1959 en de vlucht van de huidige Dalai Lama naar India zijn eigenlijk nog recente geschiedenis. Ook zijn Tibet en dan nog meer in het bijzonder de huidige veertiende Dalai Lama regelmatig terugkerende onderwerpen in de media, met name door zijn vele reizen over de aardbol en zijn streven door

overleg met de Chinese bezetters tot een zekere autonomie voor Tibet te geraken. Tenzin Gyatso brengt daarmee tegelijk een boodschap van vrede aan de wereld. Maar de gevolgen van de bezetting van Tibet zijn nog veel verder reikend. Met die bezetting is een hele exodus in gang gezet van lama's en ook van boeddhistische geschriften. Nog onlangs is opnieuw een hoge lama, n.l. de Karmapa, uit Tibet naar India gevlucht. Hij is een 14-jarige lama en leider van de Karma Kagyu of Zwarte Hoeden School, één van de vier hoofdrichtingen binnen het Tibetaans Boeddhisme. Dit is een pijnlijk verlies voor China, omdat hij als enige Boeddhistische leider van Tibet door China werd geacht een schakel te zijn tussen de Tibetanen in ballingschap en de 'Peking getrouwe' Tibetanen. Onder de lezers van *Theosofia* is eveneens een behoorlijk aantal donateurs van gevluchte kinderen uit Tibet in Dharamsala in India te tellen. Het onderwerp is dus actueel. De publicatie vult ook een leegte in onze informatie op. Wat we hierover lezen was veelal fragmentarisch, en bovendien geschreven door mensen die vaak ook niet zo erg veel over het onderwerp wisten. Ik vroeg me vaak bij die verhalen af: is het wel zo? Spienburg geeft informatie. Wat schrijver vooral heeft gedaan is de geschiedenis voor zich zelf te laten spreken. Geen interpretaties of evaluaties. De verdienste van dit boekwerk is dan ook vooral hierin gelegen, dat we ons op basis van objectieve gegevens zelf een beeld en een mening kunnen vormen over de

oorsprong en betekenis van dit instituut voor Tibet en het Boeddhisme. De verdienste ligt tevens erin, dat hij ook duidelijk aangeeft waar we er weinig of eigenlijk niets echt van weten. Zo geeft Spienburg aan, dat over de verbinding tussen de Dalai en Panchen Lama met de veel hogere, goddelijke leiding, weergegeven met aanduidingen als Dhyani-Bodhisattva en Dhyani-Boeddha, 'veel (is) geschreven, maar weinig verhelderends gezegd'.

Aan het slot van het boek vinden we de geraadpleegde literatuur weergegeven. De wetenschappelijke onderzoeker kan via een daaraan voorafgaande afzonderlijke lijst van noten die bladzijdegewijs zijn gebundeld zijn eigen weg naar de literatuur vinden.

Het boek beoogt een korte schets te geven van de opeenvolgende incarnaties van zowel de Dalai Lama's als van de Panchen Lama's. Eigenlijk in de eerste plaats van de Dalai Lama's, maar gezien de grote verwevenheid van zowel hun beider werk als van hun levens, beiden optredend als behoeders van het Tibetaanse Boeddhisme belichaamd in de orde van de Gelugpa's, zou het verhaal indien het tot die ene categorie hoge lama's beperkt was gebleven incompleet zijn. Beide Lama's waren in de eerste plaats geestelijke leiders, maar fungeerden vaak eveneens als koninklijke beheerders van onderscheiden delen van Tibet. Ook komt duidelijk naar voren de nauwe relatie, eerst met India, later met de Noordelijk gelegen landen, eerst met de Khan van

B o e k & p e r i o d i e k

---

de Mongolen, later met de Keizer van China. Beide landen hadden, zij het op verschillende wijzen, invloed op de vestiging en ontwikkeling van het Boeddhisme. Eind zesde eeuw, begin zevende eeuw heerste in Tibet koning Srongtsen Gampo, volgens de overlevering een van de vorige incarnaties van de Dalai Lama. Deze werd door de Chinese prinses Wenchen Kun-chu, zijn tweede echtgenote, tot het Boeddhisme bekeerd. India en Nepal hebben daarnaast een enorme invloed op de cultuur en religie van het land gehad, meer in het algemeen door steun bij de vorming van een eigen taal en schrift, en meer in het bijzonder door de bijdragen van grote Boeddhistische leermeesters zoals Padmasambhava en Tsong Khapa. De Mongoolse en Chinese Khans en Keizers zijn in de loop van de eeuwen steeds meer als protector van Tibet gaan optreden. Wel, dat zij met nadruk gesteld, lieten zij de leiding van het land aan de twee geestelijke leiders over.

Het instituut Dalai Lama was er niet zomaar, zo wordt duidelijk in het boek. De titel 'Dalai' is op een bepaald moment in de geschiedenis – door de Mongoolse Khan – aan een van de twee behoeders van het Tibetaans Boeddhisme toegekend en wordt eigenlijk pas gevoerd na de (tweede) hervorming die Tsong Khapa in het Boeddhisme in de 15de eeuw in Tibet heeft doorgevoerd. Het is iets ingewikkelder dan ik het nu zeg, maar het komt toch hierop neer. Maar de geschiedenis van zeg maar “de incarnaties” gaat, zoals

hierboven reeds bleek, al veel verder terug. Omstreeks ongeveer 250 tot 300 jaar voor het begin van onze (Westerse) jaartelling, dus nu zo'n ruim 23 eeuwen terug, ligt n.l. de oorsprong van wat gaandeweg tot instituut is uitgegroeid. De vijfde Dalai Lama heeft deze aan de eerste Dalai Lama voorafgaande elf incarnaties geboekstaafd. De schrijver geeft ruim aandacht aan die vorige incarnaties, met interessante bijzonderheden. Wie meer over die ontwikkeling, en over de functies van de Dalai Lama zowel als van de Panchen Lama – welke functie gekoppeld werd aan de functie van abt van het eveneens in de vijftiende eeuw gebouwde klooster Tashilhunpo – wil weten moet het boek zelf lezen. Twee aspecten wil ik er uitlechten. Het eerste punt betreft de wijze van aanwijzing telkens van de nieuwe incarnatie. Hieraan lijkt ten grondslag te liggen een bepaalde structuur. De grondgedachte hiervan lijkt te zijn, dat spoedig na de dood van een Dalai Lama of Panchen Lama, lama's op zoek gaan naar de nieuwe incarnatie. Een hulpmiddel hierbij kan zijn, dat de uitgekozen incarnatie voorwerpen van de laatst overleden hoge Lama herkent. Een tweede aspect betreft de onderlinge verwevenheid van beide Lama incarnaties. Deze is van zeer bijzondere aard. De Lama's hebben, vanaf de instelling van beide functies door Tsong Khapa, een bijzondere verantwoordelijkheid die zij ten opzichte van elkaar op zich blijken te hebben genomen. Deze komt telkens speciaal tot uitdrukking in een periode nadat

een van hen overleden is, terwijl de ander nog in volle functie is. In die periode treedt de laatste op als een soort beschermer van de functie van de zo juist overleden Lama. De nieuwe incarnatie moet gezocht worden, de levende Groot Lama moet de jonge Lama als hij gevonden is erkennen en daarna bevestigen, en vervolgens moet deze vanaf zijn vroegste jeugd opleiding en daarna de noodzakelijke wijdingen krijgen, en tijdens de hele periode voorafgaand aan de installatie van de nieuwe functionaris moeten voorzieningen getroffen worden t.a.v. zaken als regentschap enz.

Terzijde zij nog vermeldt dat Spierenburg van de Panchen Lama's nog wel enige voorafgaande incarnaties vermeldt, maar hij gaat er niet uitgebreid op in.

Toch bleken de grondgedachten niet zo eenvoudig in de praktijk uit te voeren. Bij het lezen van het boek rijst al gauw de vraag, of er werkelijk een structuur zit in de procedure van aanwijzing van de opeenvolgende incarnaties. En de tweede vraag: gaat het (altijd) om incarnaties van een en dezelfde ziel of beter, van twee zielen? En tenslotte: welke visie zit achter het instituut van Dalai Lama? Wat betreft de structuur blijkt de praktijk een grote verscheidenheid in aanwijzing te vertonen. In bepaalde gevallen bleek een familieband met de levende Lama eigenlijk doorslaggevend te zijn bij de keuze van de nieuwe Panchen of Dalai Lama. Om deze en andere redenen stelde de keizer van China (!) een procedure in waarbij een belangrijk element was dat

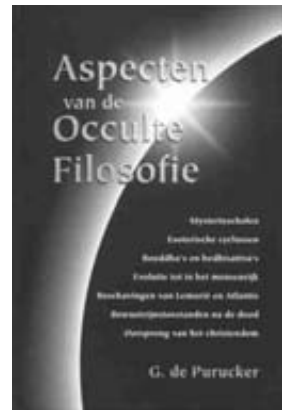
Boek & periodiek

tenslotte het lot – volgens een bijzondere te volgen procedure – de doorslag zou moeten geven. De tweede vraag, gaat het inderdaad om een en dezelfde steeds opnieuw incarnerende Dalai Lama en een en dezelfde Panchen Lama? Wie het boek goed leest, krijgt op deze vraag wellicht zelf een antwoord. Spierenburg laat al deze facetten de revue passeren zonder enige conclusies op te dringen. Intussen is het een feit – dat mogen we wel degelijk constateren – dat in de loop van de tijd er zeer grote Dalai Lama's zowel als Panchen Lama's hebben geleefd, die vele diepzinnige geschriften hebben nagelaten, en wellicht ook het Boeddhisme – het Tibetaanse Boeddhisme, een vorm van het Mahajana Boeddhisme, wel te verstaan – behoed hebben voor vervorming en verval. En daarmee zijn we bij de derde door mij gestelde vraag terechtgekomen. Wat is de diepe grondgedachte achter het bijzondere instituut Dalai Lama? Licht het aan de aard van het volk dat wellicht bijzondere bescherming behoefde? Was het ter bescherming van heilige geschriften, of heilige plaatsen? Of, zoals ik zojuist aanduidde, om het Boeddhisme zo zuiver mogelijk te houden en die over twee millennia a.h.w. heen te tillen en nu naar de wereld uit te dragen; omdat de dragers van het Boeddhisme vreesden dat de leer anders, zoals in grote delen

van Zuid -Oost Azië inclusief het ons zo goed bekende Indonesië gebeurde, zou vervallen en tenslotte grotendeels verdwijnen. In dit verband is een uitspraak van H.P.B. interessant, die een voorspelling aanhaalt die Tsong Khapa zou hebben gedaan, dat de ware lering in zijn zuiverheid zou worden bewaard zolang als Tibet voor invasies door westerse naties zou behoed worden. Dan zou een incarnatie van Panchen Rimpoche, een van de Teshu Lama's plaats vinden, en dan zou de schittering van waarheid de hele wereld verlichten. Wellicht wordt hiermee een tipje van de sluier over het mysterie van Tibet en zijn hoge priesters opgelicht.

Het boek betreft een zeer bijzondere materie – de geschiedenis van het instituut Dalai Lama tot op heden en zijn voor-geschiedenis –, waarover nog altijd een waas van Oosters mysterie hangt. Spierenburg heeft deze materie bijzonder zorgvuldig en objectief in, moet gezegd, kort bestek – slechts 122 bladzijden – uiteengezet. Doordat zo veel in zo weinig bladzijden wordt uiteengezet, met onderlinge verwijzingen, is het een boek geworden die een en andermaal gelezen moet worden. Maar degene die de moeite neemt het boek ter hand te nemen, wordt beslist voor zijn moeite beloond.

Aeisso Raven

Aspecten van de occulte filosofie, door G. de Purucker, prijs f69,50. Gedistribueerd door Ankh- Hermes voor de Theosophical University Press, ISBN 90 70 328488. Oorspronkelijke titel "Studies in Occult Philosophy", 1945.

Aspecten van de occulte filosofie behandelt een breed scala van onderwerpen die iedere onderzoeker van de verborgen kant van het heelal en de plaats van de mens daarin zullen interesseren. Er wordt diep gegraven in de leringen van de klassieke oudheid en de tradities van India en geput uit Hebreeuwse, Perzische en andere bronnen. In korte artikelen wordt steeds een facet van de tijdloze wijsheid belicht. Onderwerpen die op het eerste gezicht nauwelijks samenhang lijken te hebben, blijken dan juist integrale delen te zijn van een allesomvattende filosofie. Mensen, boeddha's, planeten, zonnen en melkwegstelsels zijn alle met elkaar verbonden en in essentie één. Geboorte en dood vormen stadia in de geestelijke evolutie van elk van hen.

Mahatma Brieven Krotona

Na een hectische tijd had ik het voorrecht neer te strijken in Ojai, Californie om gedurende drie weken een aantal sessies over de Mahatma Brieven met Joy Mills bij te wonen aan de School of Theosophy in Krotona. Toen ik daar arriveerde was het ongewoon koud en regenachtig voor de tijd van het jaar en er lag zelfs sneeuw op de bergen. Gelukkig werd het na een paar dagen echt Californisch weer, dat wil zeggen overdag zonnig en warm en 's nachts koel of zelfs koud.

De eerste twee schoolweken werden gevuld met 'Matters of Life and Death, studies in the Mahatma Letters'. Na twee weken hadden we slechts één brief nader bekeken, namelijk brief 18 van de chronologische uitgave, oftewel brief 9 uit de 'oude' publicaties. Deze brief geeft in feite het begin aan van de werkelijke leringen door de Mahatma's gegeven; we maakten naar aanleiding van deze brief dan ook uitstapjes naar verschillende andere brieven. Uiteraard zijn we ook uitgebreid ingegaan op die brieven die de condities behandelen van de stadia na de fysieke dood: brief 68 (16 oude versie), 70 (20 oude versie), 85 (24 oude versie enz. Ook werden verbanden gelegd met *De Geheime Leer*, *De Sleutel tot Theosofie en De Stem van de Stilte*.

We raakten gefascineerd door het vele dat werd aangetipt naar aanleiding van deze ene brief. Joy stelde dat deze brief 18 geschreven was nadat er 17 brieven aan waren voorafgegaan

die beschouwd kunnen worden als een 'aftasten van de serieusheid van Sinnett'. Toen dat was gebleken kwamen de diepere leringen. Sinnett had toen zijn boek 'The occult world', naar aanleiding van de eerste brieven, al geschreven. 'De leerling was klaar' zou je kunnen zeggen en kon er méér worden gegeven.

Na deze twee weken was er een weekend-workshop met als onderwerp 'Self-knowledge: key to inner illumination'. Tijdens dit weekend werd een gedeelte van de oude tekst de 'Yoga Vasishtha' behandeld. Centraal stonden de vragen van de leerling in deze oude tekst 'hoe zwakke zielen zoals de mijne rust kunnen vinden van de angst voor de dood, voor verandering en voor het einde. O Grote, wat is toch het inzicht dat jij hebt en wat is de geheime kennis waardoor je altijd in harmonie met anderen en met het Zelf bent? Hoe kan ik mijn eigen Eeuwige Volheid realiseren?'

De 'Yoga Vasishtha' is een tekst uit de 5e, 6e eeuw en bevat de essentie van de Vedanta filosofie. HPB omschrijft het als zijnde voor de weinigen die het Pad van Zelf-kennis zoeken.

De 'Yoga Vasishtha' zit vol met verhalen. Ook worden door het hele boek heen voortdurend vragen gesteld die ook in onze tijd relevant zijn (er is immers niets nieuws onder de zon!).

Een van de vragen die gesteld wordt is bijvoorbeeld: 'Als ik vrij/verlicht zou zijn, hoe zou ik dan leven/handelen?' En antwoorden worden gegeven aan Rama, zoals: 'Rama, je bent al bevrijd, leef er dan ook naar!' Steeds weer wordt gewezen op

het feit dat niets bereikt kan worden dan door eigen inspanning en dat het in essentie steeds gaat om een verandering in het denken. Er gaat niets boven Zelf-kennis.

De laatste van de drie weken werd besteed aan 'Strategies on teaching Mahatma Letters'. Er werd in kleine groepen op verschillende manieren gewerkt en daarvan werd een presentatie gegeven tijdens de laatste dag.

Alle aanwezigen hebben deze weken als zeer waardevol ervaren en iedereen is dan ook van plan volgend jaar maart terug te komen om een soortgelijke studie te doen betreffende *De Geheime Leer*. Ik hoop de gelegenheid te hebben nogmaals van de partij te zijn!

Ali Ritsema

Zomerschool TVN: De onvoltooide symfonie

In de Universele wijsheid vinden we het idee dat mens en wereld(en) verwickeld zijn in een proces van wording: dat mens en wereld(en) tot een harmonisch geheel kunnen evolueren. Dit proces van wording, voltooiing zal tijdens dit weekend vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd. Vanuit de wereld van muziek; doormiddel van kleuren zonder kleur.

De yoga-traditie van gerichtheid en oefening komt aan bod. Hoe spiritualiteit zich kan ontwikkelen als zintuigen en de daarmee verbonden hersencentra op een andere manier leren werken. Besproken zal worden hoe in het boek "La symphonie pastorale" mensen worstelen

met goed en kwaad en de vraag of liefde per definitie altijd goed is. Ook gaan we met de 'Meesters op Pad' om aanwijzingen te vinden voor een versnelde ontwikkeling en zal worden ingegaan op de vraag hoe een ontmoeting met de innerlijke vrijheid tot stand gebracht kan worden.

Inlichtingen en opgave bij het hoofdkantoor te Amsterdam.

European School of Theosophy

De European School of Theosophy houdt haar jaarlijkse studieweek te St. Deiniol's in Hawarden, dichtbij Chester van 13 tot 20 oktober 2000. Het thema is 'The Heart of Theosophy'. Gastsprekers zijn Isaac Davila Jauli en Yves Marcel; directors: Geoffrey Farthing, Harold Tarn, Colin Price, Denise Taggart.

Het is de bedoeling om dat wat in de Theosofie aangereikt wordt, te onderzoeken en om manieren te vinden het gedachtengoed uit te dragen. Het programma zal elke dag beginnen met meditatie, gevolgd door lezingen met aansluitend discussies. Nadere informatie is te verkrijgen bij: Ingrid Eberhard-Evans, Beglog, Llanddeiniol, Llanrhustud SY23 5AW, Wales - U.K., tel./fax: +.44.1974 202958, email: ingridee@lineone.net

School of the Wisdom te Adyar

De school of the Wisdom wordt te Adyar gehouden van 31 oktober tot 14 december 2000. Het thema: The life is worth living. Director: Joy Mills

Tijdens deze School of the Wisdom zal de nadruk liggen op een diepgaande studie zijn van de drie theosofische klassieken: *At the Feet of the Master*, *Light on the Path* en *The Voice of the Silence*. Ook zullen passages uit de *Letters from the Masters of the Wisdom* en de *Mahatma Letters* aangehaald worden. Studenten zullen aangemoedigd worden vragen te onderzoeken zoals:

Wat wordt bedoeld met spiritueel leven? Kan een spiritueel leven samen gaan met het vervullen van familieplichten, met het n najagen van een carrière, met 'making money'?

Is er een leven mogelijk dat het waard is om geleefd te worden in de wereld van vandaag de dag? Hoe kunnen we spirituele oefeningen zoals meditatie integreren in onze alledaagse bezigheden?

Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij het hoofdkantoor te Amsterdam. Aanvragen om de school te kunnen bijwonen dienen vergezeld te gaan van een aanbeveling van de voorzitter van de TVN.

Agenda

juni

15, 16, 17

Seminar met prof. Ravi Ravindra: Daily life as spiritual practice. (Naarden)

juli

14, 15, 16

Zomerweekend "De onvoltooid symfonie" (Naarden)

september

9 Nationale studiegroep "Goddelijk Plan" Barborka (Amsterdam)

oktober

4-8 Seminar met dr. Edi Bilimoria. Voertaal engels. (Naarden)

Inlichtingen ITC: 035-6945121

7 Studiegroep Geheime Leer (Amsterdam)

november

17, 18, 19

Weekend ter gelegenheid van 125 jarig bestaan Theosophical Society (Naarden)

december

2 Studiegroep Geheime Leer (Amsterdam)

Hij, die op het Pad is bestaat niet voor zich zelf,
maar voor anderen.

Uit: Aan de voeten van de Meester

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht ontnomen worden wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningeën of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

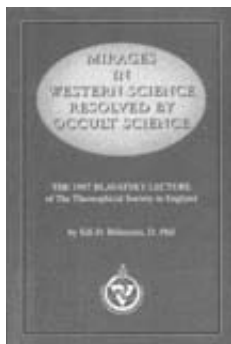
De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland

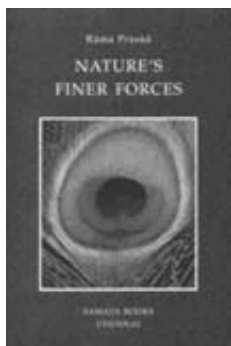
Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72, fax (020) 675 76 57,
e-mail: books@theosofie.nl

Mirages in Western Science resolved by Occult Science Edi Bilimoria

Dr. Bilimoria, who is a scientist and an ardent student of theosophy, delivered this 250 page paper as the Blavatsky Lecture in 1997. It is divided into three parts: Western Science; From Western Science to Occult Science; Occult Science.

prijs f 25,00

Nature's Finer Forces Rama Prasad

Essays on Nature's finer forces, printed in *The Theosophist* in the 1880's, supplemented with essays on the Science of breath and the Philosophy of the Tattvas. (234 pages, with glossary)

prijs f 20,00

Studies in de Bhagavad Gita T. Subba Row

Dit pas verschenen boek bevat een serie lezingen over de Bhagavad Gita van deze grote Indiase geleerde. De vertaling is van Margreet Meijer-Kouwe. Het bevat tevens een historisch overzicht, voetnoten, bijlagen, een woordenlijst en een index verzorgd door Henk Spierenburg. Aan te raden voor ieder die de Bhagavad Gita wil bestuderen.

gebonden, prijs f 35,00

Deze uitgaven zijn verkrijgbaar via de erkende boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever. Wij zijn maandag tot en met vrijdag van 10.30 tot 17.00 uur geopend. Fondslijst op aanvraag.